

DEN NORSKE KIRKE
Borg biskop og bispedømmeråd

Årsrapport Borg bispedømme 2014

Strategiene i strategiplanen for Den norske kirke i Borg 2015-2020 visualisert i ordsdy.

Om tallene:

Det er hovedsakelig tre kilder til tallene: SSBs kirkeårsstatistikk 2014, KUDs etatsstatistikk 2014 og Borg bispedømmeråd 2014.

I tillegg har Borg BDR med støtte fra Kirkerådet gjennomført statistisk analyse i samarbeid med Advicia på en del av tallene i SSBs kirkeårsstatistikk. Disse analysene blir referert til som *analysen* i årsrapporten.

Analysene er gjennomført prostivis på rene tall. I tillegg har vi gruppert analysene mellom Oslo nære prostier- naboer til Oslo, og ikke- Oslo nære prostier- resten.

Vi har også delt inn i bymenigheter som er i fellesråd med over 20 000 innbyggere og landmenigheter i fellesråd under 20 000 innbyggere.

For å kunne sammenlikne prostiene har vi bruk antall delt på innbyggere på hovedtallene, samt for dåp og gudstjenestedeltakere; delt på medlemmer.

Innholdsfortegnelse

I. Ledernes beretning Vi er et folk på vandring	5
II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	7
2.1 Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget	7
2.2 Omtale av organisasjonen	8
Organisasjonsstruktur	9
Volumtall	9
Tabell for nøkkeltall.....	9
III. Årets aktiviteter og resultater	10
3.1.1 Status måloppnåelse	10
3.1.2 Biskopens år	11
3.2 Resultater og måloppnåelse.....	14
Gudstjenesteliv.....	14
Dåp og trosopplæring.....	14
Kirke og samfunn.....	14
Rekruttering og frivillighet	14
Fjøguds-tjeneste	15
3.2.1 Hovedmål 1 - Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke	15
3.2.2 Hovedmål 2 Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke.	17
Konfirmantdåp på påskentatt.....	17
Den norske kirke skal formidle evangelisk-Luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle døpte barn.....	21
Oversikt nøkkeltall frivillige i trosopplæringen	23
Suksesshistorie Lysvåken i Fet og Dalen menigheter	23
3.2.4 Kirke og samfunn	24
Åndelige behov i pasientens helsevesen.....	24
3.2.5 Rekruttering og prestatetjeneste	28
3.2.6 Organisasjon og kommunikasjon	30
Strategiprosess	31
3.3 Oppdrag i tildelingsbrevet datert 07.02.14	32
Rekruttering.....	32
3.3.2 Oppdrag fra Kirkerådet 1814- satsingen	33

3.4 Ressursbruk 2014	35
Samlet tildeling BDR	35
Driftsutgifter	35
Ledelse av prestatjenesten.....	36
Øvrig arbeid for å støtte og inspirere arbeidet i menighetene	37
3.5 Nærmere omtale av virkemiddelbruken	38
3.5.1 Visitaser	38
3.5.2 Kurs, fagdager og veiledning	38
3.5.3 Personalforvaltning	39
3.5.4 Kommunikasjon	40
3.5.5 Tilskuddsforvaltning	41
3.5.5.1 Tildeling kirkelig formål	41
3.5.5.2 Tildeling trosopplæring	41
3.5.6 Samarbeid og alliansebygging	42
IV. Styring og kontroll i virksomheten	43
4.1 Styring og kontroll	43
4.1.1 Virksomhetens risikostyring 2014	43
4.1.2 Likestilling	43
4.1.3 HMS	43
4.2 Fellesføringer: Redusere tidstyver i forvaltningen	43
4.3 Oppfølging av revisjonsmerknader fra riksrevisjonen	43
V. Vurdering av framtidsutsikter	44
VI. Årsregnskap.....	46
5.1 Ledelseskomentar årsregnskapet 2014	46
Formål.....	46
Bekreftelse.....	46
Vurderinger av vesentlige forhold for regnskapsåret 2014	46
Tilleggsopplysninger	48
5.2 Prinsippnote årsregnskapet.....	49
5.3 Bevilgningsrapporteringen	49
5.4 Artskontorrapportering	50
5.5 Note A og B.....	50
5.6 Note 1-4.....	50

I. Ledernes beretning

Vi er et folk på vandring

Den norske kirke i Borg bispedømme er et mangfoldig folk vandrer sammen regelmessig og i stort omfang hver eneste uke året igjennom. Den norske kirke er tilstede i alle lokalsamfunn i Borg bispedømme og er synlig og tilgjengelig for menneskene her; i glede og sorg. I 2014 var det f.eks. mer enn 600.000 gudstjenestedeltagere, i underkant av 700 kulturarrangement med nesten 140.000 deltagere, over 200 kor er tilknyttet kirken, og det drives et omfattende arbeid for barn, ungdom og eldre. 8.500 frivillige er med i menighetsarbeid. Vi gir folk en kilde til livskraft og livstolkning i deres livsvandring og er selv et folk på vandring, der vi hele tiden utvikler våre fellesskapsformer og vår involvering i lokalsamfunnet.

I 2014 hadde vi tre hovedmål for arbeidet i Borg bispedømme:

- Å øke gudstjenestedeltagelsen til 100 på søn- og helligdager.
- Å oppnå at 85% av medlemmene bringer barna til dåp.
- Å bidra til en dynamisk organisasjonsutvikling.

Når det gjelder gudstjenestedeltagelse, er det en økning til 98,8, vi nådde altså ikke målet helt. Vi ligger 10 prosentpoeng under målet om medlemmer som bringer barna til dåp, mens vi har oppnådd målene når det gjelder organisasjonsutvikling. Samlet har vi oppnådd 18 av resultatmålene, 6 er vi på god vei til å nå, mens 8 ikke er oppnådd. Det kan se ut til at nedgangen i antall dåp er stoppet opp, og konfirmasjonsantallet er fortsatt høyt, selv om det er noe under målet. Særlig gledelig er det at 80% er fornøyd med informasjonen om utviklingen av ny strategi. Dette legger

grunnlag for en bedre samhandling mellom ulike aktører i årene som kommer. Samtidig er det viktig å se på resultatene for tre av resultatmålene, de som er knyttet til dåp, vigsel og konfirmasjon. Disse omhandler kjernen i kirkens oppdrag i lokalsamfunnet, og det er derfor all grunn til å fortsette fornyelsesarbeidet på disse tre områdene. Arbeidet frem mot en ny strategiplan hadde fokus på disse utfordringene, og det oppleves at det i bispedømmet er bred oppslutning om de strategiske målene, og stor vilje til å jobbe sammen for å nå dem.

Et høydepunkt for Borg bispedømme i 2014 var feiringene av 200-års jubileet for Norges grunnlov. Nesten alle viktige begivenheter i 1814 foregikk innenfor det som i dag er bispedømmets grenser. Det var derfor naturlig at kirken var aktivt tilstede på en lang rekke arenaer i jubileumsmarkeringene med hovedvekt på Eidsvoll, Moss og Halden, men også i en lang rekke små og store grunnlovsbegivenheter rundt om i bispedømmet. Blant flere høydepunkter trekker vi frem seminaret og gudstjenesten 10.april med deltagelse av mennesker med nedsatt funksjonsevne i seminar om deres stilling i samfunnet og gudstjeneste. Et annet høydepunkt var Det norske Blåseensemblets konsert bygget over salmer og liturgien fra 1814 utfremført under Hovland-festivalen i november.

Sommeren 2014 gikk det terroralarm i Norge, og det var stor usikkerhet om hva som var i ferd med å skje. Minnene fra 22.7 2011 ble levende for mange. Den økte tilliten som er etablert mellom moskeer og Den norske kirke, og Metodistkirken i Sarpsborg, ga kraft til en felles uttalelse mot terror, og den var mulig fordi det har vært arbeidet godt innenfor rammen av Dialogsenteret, som Bispedømmerådet initierte høsten 2012.

I offentligheten ble året preget av Kirkemøtets behandling av ekteskap og samliv. Det har vært noe støy i forbindelse med Kirkemøtets manglende beslutning, og det er en betydelig belastning for dem som er direkte berørt av den uavklarte situasjonen. Dette er også et eksempel på at sentrale mediedebatter berører Den norske kirke i Borg.

Den norske kirkes mangfold viser seg også i de mange organisasjoner og beslutningsorganer kirken rommer. I 2014 har det vært lagt ned betydelig arbeid for å få ulike aktører til å samhandle i større grad. Det viktigste grepet er utviklingen av en felles strategi for Den norske kirke i Borg og etableringen av Borg Misjonsforum som vil være en arena for samtaler og eventuell felles handling mellom Bispedømmerådet og de stiftelser og organisasjoner der Bispedømmerådet er representert i styringsorganene.

Borg er landets største bispedømme målt i antall medlemmer; med en stadig økende befolkning som bosetter seg i nye områder. Det er en stigende bekymring over at ressursene ikke samsvarer med dette, og at vi derfor ikke har kapasitet til må utvikle virksomheten i tråd med de store mulighetene vi har i lokalsamfunnet. Det betyr at vi både må søke å utvide ressursrammen og arbeide enda smartere enn det vi allerede gjør i dag.

Arbeidet med årsrapportering og styring av virksomheten har utviklet seg i positiv retning i 2014. Det har vært arbeidet med å konkretisere resultatmål på bakgrunn av statistikk, og det er innhentet analyser av befolkningsutvikling i Borg og sammenhenger i kirkeårsstatistikken. Det er en utfordring i styring og ledelse at Borg bispedømmeråd ikke

har direkte innflytelse på en del av resultatmålene.

Borg bispedømme har utlyst og besatt 10 stillinger i 2014. Vi er glad for å få nye medarbeidere, men vi ser at det er få søkere til de ledige stillingene; og færre desto lengre vi kommer fra Oslogryta. Vår vurdering er at de både må arbeides for å øke rekrutteringen til teologistudiet og at det også arbeides for å motivere prester og teologiske kandidater som ikke er i aktiv prestetjeneste til på nytt å søke prestestillinger i Den norske kirke. God og tett oppfølging fra prostene gjennom medarbeidersamtaler, tilbud om ABV og åndelig veiledning og tilbud om seniorkurs er andre tiltak bispedømmet prioriterer.

Årsrapporten viser et godt arbeidsår for Den norske kirke i Borg i 2014. Vi vandrer sammen og veien blir langt på vei til mens vi går, i trygg forvisning om at kirkens Herre ledsager og veileder oss alle dager inntil verdens ende.

Bjørn Solberg
leder
Borg bispedømmeråd

Atle Sommerfeldt
biskop i Borg

II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

2.1 Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget

Borg biskop og bispedømmeråd er den regionale ledelse for Den norske kirke i Borg bispedømme. Borg bispedømmeråd er det demokratiske organ som leder arbeidet i Borg bispedømme. Bispedømmerådets hovedoppgave er å ha sin oppmerksomhet henvendt mot alt som kan vekke og nære det kristelige liv i menighetene. Bispedømmerådet skal fremme samarbeidet mellom det enkelte menighetsråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet. Bispedømmerådet ansetter prestene.

Hovedmålet for bevilgningene over statsbudsjettet er å støtte opp under Den norske kirke i samsvar med Grunnloven § 16.

« Alle Indvaanere av Riget have fri Religionsøvelse. Den norske Kirke, en evangelisk-luthersk Kirke, forbliver Norges Folkekirke og understøttes som sådan af Staten.....»

Fra dette hovedmålet er det utledet følgende mål:

- Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke.
- Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke.
- Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle barn.
- Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier.

Borg bispedømmeråd har ut fra de fire hovedmålene, samt særskilte prioriteringer omtalt i tildelingsbrevet av 07.02.2014 utviklet tre satsingsområder og 32 resultatmål for sin virksomhet i 2014. De tre satsingsområdene er dåp, gudstjenestedeltakelse og organisasjonsutvikling.

Borg bispedømmeråd 2012-2015

Fra venstre: Ida Marie Nilsen, Anne Gangnes Kleiven, Arne Leon Risholm, biskop Atle Sommerfeldt, , , , Erling Birkedal, Frøydis Indgjerdningen, leder Bjørn Solberg, Anne Brun Andersen. , Jofrid Trandem Myhre og Runar Godø. var ikke tilsted da bildet ble tatt.

Bispedømmerådet består av ni valgte medlemmer pluss biskop og har stiftsdirektør som daglig leder.

Borg bispedømmeråd samarbeider formelt med Borg kirkevergelag, Kirkens bymisjon, Kirkens Nødhjelp, Kirkens SOS, Kirkens Familievern, Norges KFUK- KFUM, Norsk kirke i Utlandet, IKO – Kirkelig Pedagogisk Senter og Samarbeidsrådet for Menighet og Misjon (Areopagos, Den norske Israelmisjon, Det norske Misjonsselskap, HimalPartner, Misjonsalliansen, Normisjon og Stefanusalliansen).

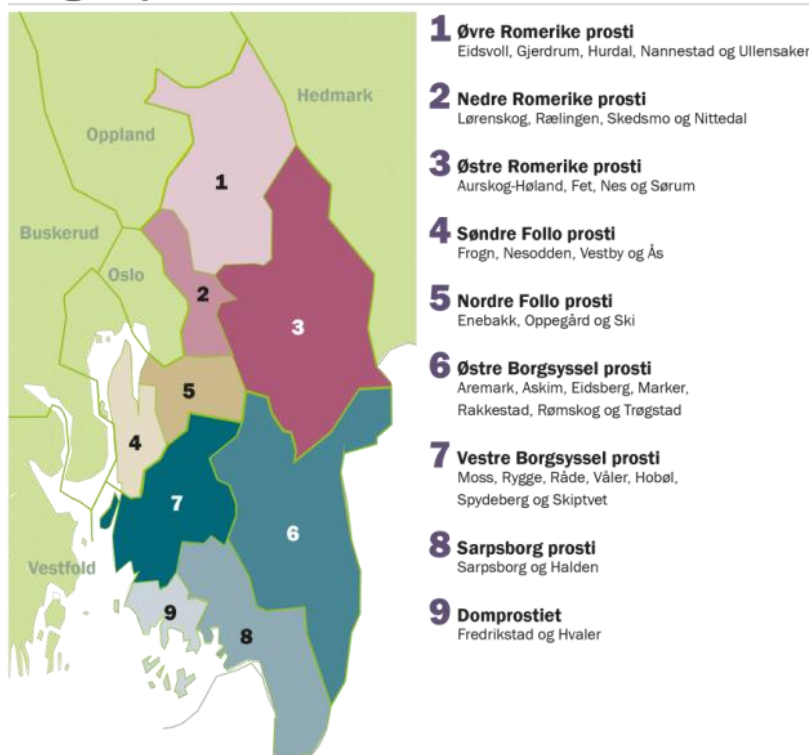
2.2 Omtale av organisasjonen

Borg bispedømme har totalt 150,4 årsverk fordelt på 136,4 prestere og 14,1 årsverk i administrasjonen. Proster og administrasjonens ledergruppe utgjør bispedømmets ledelse. Biskopen leder prostene og prestedtjenesten. Prostene er som hovedregel medlem i kirkelige fellesråd og styrer prestedtjenesten i prostiet. Stiftsdirektøren leder administrasjonen. Det praktiseres delt ledelse mellom stiftsdirektør og biskop av seksjon kirke og samfunn for å sikre god samhandling mellom prostene og kirkefagseksjonen. Administrasjonen holder til i Fredrikstad.

Fra venstre: Stiftsdirektør Per Johan Bjerkeli, prost Bjarne Olaf Weider, prost Elisabeth Yrwing Guthus, prost Trond Tveit Selvik, prost Sven Holmsen, biskop Atle Sommerfeldt, domprost Knut Erling Johansen, prost Hege Fagermoen, prost Liv Krohn-Hansen, prost Kari Mangrud Alvsvåg, økonomisjef Anne Sofie Rosenvinge, prost Torstein Lalim og personalsjef Ørnulf Elseth.

Borg bispedømme

Kartet viser Borg bispedømme, med oversikt over prostiene og fellesrådene. Grafikk: Tor Ljønes

Organisasjonsstruktur

Prosti	Antall sokn	Medlemmer i Dnk	Antall innbyggere
Domprostiet	11	60 190	81 977
Sarpsborg	18	61 645	84 191
Vestre Borgesyssel	13	54 114	73 025
Østre Borgesyssel	16	35 128	45 769
Søndre Follo	12	47 577	67 881
Nordre Follo	9	48 666	66 423
Nedre Romerike	9	85 799	125 076
Østre Romerike	16	50 736	63 630
Øvre Romerike	14	57 923	75 821

SSB-statistikk pr. 31.12.2013, medlemstall per 31.12.2012.

Volumtall

Den norske kirke i Borg – hovedtall	2012	2013	2014
Antall Døpte	4408	4 191	4 176
Antall Konfirmerte	5190	5 093	5 034
Antall Kirkelige vigsler	990	978	940
Antall Kirkelige gravferder	4647	4 668	4 732
Antall Gudstjenester totalt	6378	6 495	6 458
Deltakere på gudstjenester totalt	622 513	621 218	625 966

KUD Etatsstatistikk 2014

Tabell for nøkkeltall

Nøkkeltall for årsregnskapet	2012	2013	2014
Antall årsverk	143	150	150,4
- Herav prestedtjeneste	129,25	136	136,4
Samlet tildeling post 01	101 823 000	103 863 000	107 713 000
Utnyttelsesgrad post 01	102,5%	103,2 %	103,4 %
Driftsutgifter	11 027 036	11 285 711	11 213 896
Andel lønn brukt i prestedtjenesten	81,6%	81,5%	81,4%
Lønnsutgifter per årsverk		639 507	665 691

KUD Etatsstatistikk 2014

III. Årets aktiviteter og resultater

3.1.1 Status måloppnåelse

Beskrivelse av fargekoder: grønn: mål oppnådd, gul: på god vei. Rødt- ikke oppnådd.

Resultatmål fra årsplan 2014	Resultat
1. Gjennomsnittlig 100 gudstjenestedeltakere på søn- og helligdager	98,8- en økning på 1,4 prosent
3. 85% av medlemmene døper sine barn	75,2 % av tilhørende i aldersklassene 1-5 år
4. 85% av dømte konfirmerer seg	Prostier i driftsfasen er 84 %, 79 % for alle prostier
5. Opprettholde antall kirkelige vigsler på 978	940, reduksjon på -3,9 prosent
6. Opprettholde andel gravferder på 89,9 %	4 732, økning på 0,9 prosent i antall (tall på døde i 2014 foreligger først medio mars)
7. Opprettholde antall timer på 240 timer i gjennomsnitt i trosopplæringens driftsfasen	253 timer i gjennomsnitt, en økning på 12, 9%
8. Øke til 40 % deltakelse inkl.dåpssamtale og konfirmasjon i trosopplæringen	39 %, en økning på 4 prosentpoeng
9. Øke antall frivillige i trosopplæringen	Det enkelte barn som deltok i TOL-tiltak i 2014 hadde i snitt tilgang på 0,21 frivillige mot 0,17 i 2013. En økning på 24%.
10. Øke antall sokn med diakonal betjening med 10- til 85	Antall menigheter 74, flere stillinger opprettet men ikke besatt.
11. Øke antall menigheter som har vedtatt diakoniplan	Antall menigheter har økt fra 77-86
12. Øke antall prosjektavtaler i global evangelisering, trosopplæring og kirkebygging	Ingen økning- likt som i 2013
13. Alle menigheter skal ha tilrettelagte tilbud for mennesker med utviklingshemming i alle aldersgrupper	52 menigheter har tilrettelagte tilbud for mennesker med utviklingshemming. Skyldes nok tellefeil..
14. 25 nye grønne menigheter	To nye grønne menigheter, totalt 48
15. Alle fellesråd skal ha avtale med kommunen om diakonal virksomhet	Ikke alle fellesråd har avtale med kommunen.
16. Øke antall menigheter som tilbyr sorggrupper	68 menigheter tilbød sorggrupper i 2014. En økning på 13, 2 prosent
18. Øke antall deltakere på kulturarrangementer i regi av menighetene	14 219 deltakere, økning på 19 prosent.
19. Øke kirkelig kulturkompetanse	2 kompetansehevende kurs, svært gode tilbakemeldinger.
20. Øke oppslutning om pilgrimsvandringer	Vi har ikke tilgjengelige tall på dette området
21. Forvaltningen er funksjonell, kostnadseffektiv og brukerorientert	Budsjett i balanse, det gjennomføres brukerundersøkelser
22. Utvikle velfungerende hjemmesider	Nye sider utviklet, 80 % av brukerne er fornøyde
23. Øke samarbeidet på tvers av sokne- og kommunegrenser	Nye menigheter som samarbeider på mange områder:
24. Menighetene og kirkemedlemmene skal ha god prestedekning	3759 kirkemedlemmer pr. prest
	90 kirkelige handlinger pr. prest
	5141 innbyggere pr. prest
	0 ubesatte prestestillinger i bispedømmet
25. Øke gjennomsnittlig antall søkere på stillinger	6,5 søkere i gj.snitt, økning på 9,2 prosent

26. Prestene skal utøve sjelesorg og veiledning og gå med dødsbud	Rapportering i gang: Hjemmebesøk: 3210 Én til en samtale: 3802
27. Bispedømmerådene, biskopene og prostene skal ivareta god ledelse av prestene, sørge for at prestene har gode arbeidsvilkår og at tjenesten er tilpasset lokale forhold og utfordringer.	Andel prester som får arbeidsveiledning: 61 %, antall 83 10 prester har fått individuell veiledning 345 feriedager til gode og 505 fridager ikke tatt ut.
28. Andelen kvinnelige prester, proster og biskoper skal økes	Økning på 0,5 prosentpoeng fra 33,1 til 33,6 prosent 40% kvinnelige proster/biskoper
29. Et ungdomsdemokrati som gir ungdom opplæring og er rådgivende for biskop og bispedømmeråd.	Ja stor økning- 94 % økning i antall delegater på ungdomstinget.
30. 80 % av ansatte og rådsmedlemmer skal være tilfreds med informasjonen de har mottatt om organisasjonsutviklingen.	Like mange fornøyde som misfornøyde med informasjon om kirkeordning og virksomhetsoverdragelsen. 80% fornøyde med informasjon om strategiprosessen
31. Utvikle en strategi for Borg bispedømme 2015-2020	Strategiplanen for Den norske kirke i Borg 2015-2020 ble vedtatt 9.12.2014
32. Utvikle gode arenaer for samhandling vertikalt og horisontalt i organisasjonen	Følgende samhandlingsarenaer er etablert eller ytterligere formalisert i 2014: Borg lederforum, Borg arbeidsgiverforum, Trosopplærings forum og felles rapporteringskurs med Borg Kirkevergelag

KUD Etatsstatistikk 2014, SSBs kirkeårsstatistikk 2014, Borg bispedømmeråd 2014

3.1.2 Biskopens år

Biskopen hadde seks visitaser i 2014.

Uke 5: Skedsmo sokn (Nedre Romerike prosti)

«Det er naturlig at menighetsrådet, som representerer vel 12.000 medlemmer i Den norske kirke i Skedsmo sokn og derfor inkluderer store deler av soknets mangfold, spiller en aktiv rolle som pådriver og tilrettelegger for et fellesskapsbyggende og identitetsskapende arbeid. Det er en del av vårt oppdrag å skape gode samfunn for hele Guds menneskehet» (fra visitasforedraget).

Uke 10: Lillestrøm sokn (Nedre Romerike prosti)

«Det vakreste her i kirkerommet er ekkoet av alt mennesker har tatt med seg inn av gleder og sorger gjennom generasjoner», sa Ole Paus under kirkekonserten. I 80 år har Lillestrøm kirke gitt rom for menneskers liv i glede og sorg. Nå skal vi gi nye generasjoner i en ny, urban virkelighet muligheten til å slutte seg til generasjonenes kor og gi ekkoet enda flere toner» (fra visitasforedraget).

Uke 13: Gjerdrum og Heni sokn (Øvre Romerike prosti)

«Gjennom forkynnelse, holdningsskapende arbeid og diakonal kompetanse må kirken bidra til å snakke opp utsatte og sårbare grupper, mobilisere til en besøkstjeneste som forsterkes kommunens førstelinjetjeneste, og være med og legge til rette for deltakelse i lokalsamfunnet av alle som bor og bosetter seg i Gjerdrum» (fra visitasforedraget).

Uke 23: Hobøl og Tomter sokn (Vestre Borgesyssel prosti)

«Én side av skole-kirke-samarbeidet er at skolen benytter seg av den kompetanse og infrastruktur kirken besitter både innenfor (K)RLE, andre fag og i eksponeringen av høytidstradisjonenes innerside i form av skolegudstjenester. Men det er også naturlig å utvikle samarbeidet innenfor sorgarbeid og krisehåndtering og i samtaler om aktuelle utfordringer i barne- og ungdomskullene» (fra visitasforedraget).

Uke 41: Sarpsborg sokn (Sarpsborg prosti)

«De trygge relasjonene som nå eksisterer mellom kristne og muslimer i Sarpsborg kom blant annet konkret til uttrykk da flere av byens kirker og moskeer gikk sammen om gjennomføringen av Kirkens Nødhjelps **fasteksjon** tidligere i år. Det blir spennende å se hvordan dette diapraxis- og dialogarbeidet kan videreutvikles når vi får etablert religionsdialogsenter her i Sarpsborg, som forhåpentligvis også vil omfatte flere kommuner» (fra visitasforedraget).

Uke 47: Asak, Tistedal, Idd og Enningdalen sokn (Sarpsborg prosti)

«Det blir gjort et svært godt arbeid med de regelmessig tilrettelagte gudstjenestene i Møtsted kirken, som både er gode spesialgudstjenester og gudstjeneste der alle får fordypet sin deltagelse og kristne livstolkning. Gledessprederne er det sentrale ressursmiljøet i disse gudstjenestene og de gir et levende og sterkt vitnesbyrd om dåpslivets og evangeliets myndiggjørende og frigjørende kraft» (fra visitasforedraget).

Vigslinger og ordinasjoner i 2014

Dato	Sted	Ordinand
2.mars	Løken kirke	Jarle Vestad vigslet til kantor i Løken/Aurskog-Høland i Østre Romerike prosti.
4.mai	Greåker kirke	Kristin Renate Solbakken Tollefsen vigslet til kateket i Greåker, Holleby, Solli og Tune sokn i Sarpsborg prosti.
25.mai	Glemmen kirke	Vigmund Djupang vigslet til kateket i Glemmen sokn i Fredrikstad Domprosti.
31.august	Råde kirke	Jo Bertil Rydland Værnesbranden ordinert til vikarpresttjeneste i Trøgstad og Båstad sokn i Østre Borgevissel prosti.
21.september	Gamle Glemmen kirke	Thorgeir Sjøvold vigslet til kantor i Gamle Glemmen sokn i Fredrikstad Domprosti.

Biskopens fagdager i 2014

Dato	Faggruppe	Biskopens tema
Januar	Nyttårssamlinger for prestene	«The times they are a-changin` - om folkekirkens fremtid»
21.januar	Fagdag for kantorer	«Kontekstualitet og kirkemusikk – luthersk koral og ny salmebok».
13.mai	Fagdag for prester i kriseteam	«Kriseteam i et livssynsåpent samfunn».
27.november	Fagdag for diakoner	Biskopens tema: «Kirkens forventninger til diakonitjenesten i 2015 – med vekt på samhandlingsreformen, diakoniplaner og trosopplæring»
2.desember	Fagdag for arbeidsveiledere	«Hvordan vil arbeidsgiver at ABV brukes? Orientering og samtale om Bispemøtets synspunkter på ny organisering av ABV».
5.desember	Fagdag for kateketer, menighetspedagoger, etc.	«For alle døpte! Noen refleksjoner om hva det betyr at kirkens trosopplæring bygger på dåpen».

Biskopens deltagelse på lokale arrangementer

I tillegg til deltagelse med preken ved 5 gudstjenester i Domkirken, nevnes følgende:

26.1	Gudstjeneste og innvielse av Menighetshuset Betania	Mysen
27.1	Lørenskog Kirkeakademi	Fjellhamar kirke
19.3	Åpning av Åpen fastekirke	Ski nye kirke
10.4	1814 – Gudstjeneste	Eidsvoll
13.4	Grunnsteinsnedleggelse	Son kulturkirke
27.4	Høytidsgudstjeneste St. Magnus katolske kirke	Lillestrøm
19.5	Jubileumsgudstjeneste	Eidsvoll
1.6	Friluftsgudstjeneste	Lindekleppen
2.6	Debatt Norsk Klimapolitikk	Ås
29.7	Pilegrimsvandring og gudstjeneste	Sarpsborg
10.8	Larsoksgudstjeneste	Trømborg
17.8	Økumenisk Fredsgudstjeneste	Moss
24.8	Gudstjeneste NM Friidrett	Ullensaker
4.10	Velsignelse Vann paviljong Ortodokse kirke i Norge	Skrukkelia/Hurdal
5.10	Jegerotte	Rømskog
9.11	Festgudstjeneste gjenåpning av kirke	Ås
16.11	Grunnsteinsnedleggelse flerbrukshus	Drøbak
30.11	Vigsling Son Kulturkirke	Son

3.2 Resultater og måloppnåelse

Gudstjenesteliv

Gjennomsnittlig gudstjenestefrekvens per menighet viser at det er gudstjeneste på 69 % av alle søn- og helligdager, noe som er over landsgj.snitt. Dette er som forventet og kan forklares med at det i de fleste sokn er forordnet gudstjeneste hver søn- og helligdag, mens flere mindre sokn betjenes av én felles sokneprest og dermed har lavere gudstjenestefrekvens per sokn. Det er altså en strukturell forklaring. Det er store variasjoner mellom prostiene. Regnet per innbygger ligger de Oslo-nære prostiene markert lavere på antall gudstjenester enn de ikke-Oslo-nære prostiene. Tiltakene på området viser resultater, men det er rom for ytterligere tiltak på området.

Dåp og trosopplæring

Dåp har vært et satsingsområde i 2014. Den store nedgangen fra 2011-2012 og 2012-2013 har stoppet opp, men det ingen økning i andelen tilhørende barn som blir døpt i Borg. Tre av prostiene har en positiv endring fra 2013, mens de seks andre har en fortsatt negativ utvikling. Tiltakene når det gjelder dåp har altså ikke vært tilstrekkelige for å sikre økning i seks av prostiene. Målet for trosopplæring er nådd når det gjelder omfang av tilbud i timer- her har Borg hatt en økning på 12,9 % og ligger over landsgjennomsnittet. Når det gjelder målet for deltakelse har det foregått et stort og viktig arbeid som har sikret en økning på fire prosentpoeng, et viktig skritt i riktig retning.

Kirke og samfunn

Resultatene innenfor kirke og samfunn spriker. På områdene kultur, samarbeid og brukerorientering er resultatmålene nådd, mens på diakoniområdet er resultatene nådd når det gjelder diakonal betjening og antall diakoniplaner. Inkluderingsarbeidet pågår for fullt med et stort nybrottsarbeid når det gjelder rettigheter, retningslinjer og kartlegginger. Neste fase vil være mer rettet mot konkret arbeid i menighetene. Arbeidet med grønne menigheter har stått stille i påvente av revidert konsept for grønne menigheter.

Rekruttering og frivillighet

Borg bispedømme har utlyst og besatt 10 stillinger i 2014. Gjennomsnittlig antall søkere til disse stillingene er 6,5 noe som er en økning på vel 10% fra 2013. To av stillingene ble lyst ut to ganger. (Se videre vurdering resultatmål 24). 2 av de de 10 som ble tilsatt i 2014 kom fra «annen stilling utenfor kirken». Vår vurdering er at det i fremtiden må være et øket fokus på å motivere prester og teologiske kandidater som ikke er i aktiv prestedtjeneste til på nytt å søke prestestillinger i Dnk. God og tett oppfølging fra prostene gjennom medarbeidersamtaler, tilbud om ABV og Åndelig Veiledning og tilbud om seniorkurs er andre tiltak bispedømmet prioriterer.

3.2.1 Hovedmål 1 - Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke

Status resultatmål 1

1. Gjennomsnittlig 100 gudstjenestedeltakere på søn- og helligdager

Antall deltakere per gudstjeneste øker fra 97,3 i 2013 til 98,8 i 2014. Dette er likevel lavere enn deltakere i 2012 som var på 99,6.

Gudstjenestefrekvens

Gjennomsnittlig gudstjenestefrekvens per menighet viser at det er gudstjeneste på 69 % av alle søn- og helligdager, noe som er over landsgj.snitt. Dette er som forventet og kan forklares med at det i de fleste sokn er forordnet gudstjeneste hver søn- og helligdag, mens flere mindre sokn betjenes av én felles sokneprest og dermed har lavere gudstjenestefrekvens per sokn. Det er altså en strukturell forklaring.

Analyse

- Det er betydelige prostivise variasjoner.
- For Borg totalt er det ingen statistiske sammenhenger mellom antall kirkelige handlinger og gudstjenesteoppslutning. Det betyr at vi må lete etter andre sammenhenger og faktorer som påvirker deltakelse.
- Det er en sammenheng mellom oppslutning om 4-årsbok og gudstjenestedeltakelse.
- Det er en tendens mellom antall frivillige og antall gudstjenestedeltakere.
- Det er en tendens til at Oslonære prostier enten har nedgang eller svak fremgang i gudstjenestedeltakelsen. Unntaket er Søndre Follo som har en tydelig økning.
- Alle Østfoldprostiene øker i gjennomsnittlig gudstjenestedeltakelse.
- Regnet per innbygger ligger de Oslonære prostiene markert lavere på antall gudstjenester enn de øvrige prostiene.
- Søndre Follo og Nedre Romerike har en tydelig lavere gudstjenestedeltakelse per innbygger, men uten noen tydelig trend.
- Domprostiet, Sarpsborg og Østre Romerike har en klar negativ utvikling når det gjelder gudstjenestedeltakelse per innbygger.
- Nedre Romerike scorer lavt på gudstjenestedeltakelse både per innbygger og per medlem.
- Antallet gudstjenestedeltakere utenom søn- og helligdager øker for Borg totalt.

BDRs bidrag til resultatoppnåelse

- Sikrer at menighetsråd arbeider målbevisst med egen gudstjenesteordning, blant annet gjennom rådgivning og biskopens visitaser.
- Biskopen har godkjent prøveprosjekt med endring i forordningen (f.eks. felles påske- og pinsefeiring for menighetene i Eidsberg) med gode resultater når det gjelder gudstjenesteoppslutning.

Fjøs-guds-tjeneste

14. desember hadde vi gudstjeneste i et av de største oksefjøsene i Spydeberg, hos Marita og Fredrik Bjerke. Vi sto på fôrbrettet mellom 200 okser, og hadde et alter laget av en stor høyballe. Det var også satt ut høyballe som menigheten kunne sitte på. Tema for dagen var jul og Josefs historie, og vi sang enkle julesanger da vi ikke hadde noen instrumenter med. Gudstjenesten var obligatorisk for konfirmantene, og vi opplevde at mange flere foreldre ble med konfirmantene enn det pleier. I tillegg kom det mange andre som heller ikke går like ofte i kirken. Totalt møtte det 144 mennesker.

Det ga en ny dimensjon til julehistorien å få kjenne, føle og lukte på dyrene og tenke oss tilbake til stallen der Jesus ble født.

En veldig flott gudstjeneste!

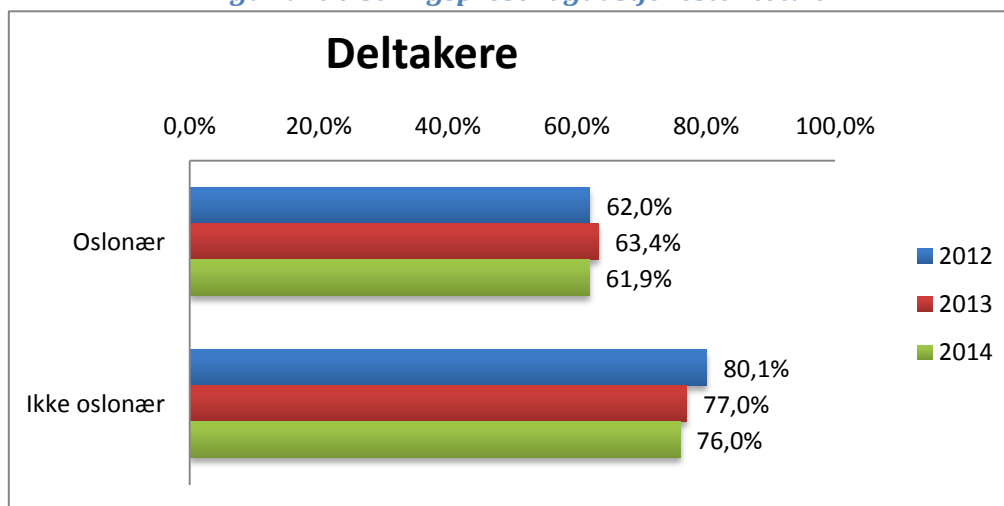

- Etter søknad vil biskopen vurdere å endre på forordningen hvis dette kan begrunnes i strategiske vurderinger for å øke gudstjenesteoppslutningen.
- Bidratt med statistikk og kunnskapsbasert strategisk tenkning for å sette menighetene bedre i stand til å tenke strategisk.
- I biskopens godkjenning av trosopplæringsplaner har det vært fokus på at alle tiltak skal ende opp i en gudstjeneste.

Oversikt nøkkeltall resultatmål 1

	Antall gudstjenestedeltakere pr. gudstjeneste søn- og helligdag			% endring 2013-2014
	2012	2013	2014	
Domprostiet	105,3	99,2	99,8	0,6
Sarpsborg	85,2	81,7	81,8	0,1
Vestre Borgevysssel	105,7	102,4	108,4	5,9
Østre Borgevysssel	96,2	86,0	95,4	10,9
Søndre Follo	96,3	90,9	104,5	15,0
Nordre Follo	116,6	116,4	104,2	-10,5
Nedre Romerike	109,7	109,8	112,9	2,8
Øvre Romerike	93,9	97,8	95,7	-2,1
Østre Romerike	93,2	93,9	91,5	-2,6
Sum Borg	99,6	97,3	98,8	1,5

Figur aktiviseringsprosent gudstjenester totalt

Advicia 2014 . I figuren har vi satt sammen de prostiene som ligger nær Stor-Oslo og kalt dem Oslo-nære. Dette er Søndre Follo, Nedre Follo og Nedre Romerike. De øvrige prostiene er satt sammen i en gruppe som vi kaller "ikke oslo-nær". Figuren viser prosentvis antall gudstjenestedeltakere per bosatte. Oslo nære prostier viser ingen entydig trend, mens Ikke- Oslo-nære viser en svak negativ trend.

3.2.2 Hovedmål 2 Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke.

Status resultatmål 3. 85% av medlemmene døper sine barn

Fra 2011-2012 opplevde Borg en markert nedgang i andelen av alle fødte barn som ble døpt, fra 66,6 % til 60,8 %. I 2013 har denne nedgangen flatet ut. Antallet døpte i 2014 viser bare en marginal nedgang fra 2013, noe som kan tyde på at nedgangen er stabilisert. Vi har ikke sammenliknende tall for andelen av medlemmer som døper sine barn prostivis enda. Totalt var det 76,4 prosent døpte av tilhørende og medlemmer i alderskategorien 1-5 år i 2013, i 2014 var det 75, 2 %.

Analyse:

- Det er klare prostivise forskjeller.
- Analysen viser at det ikke er forskjeller på oppslutning om dåp mellom by og land.
- Når man ser på døpte per medlem viser Domprostiet, Sarpsborg, Follo-prostiene og Øvre Romerike prosti en negativ trend. De øvrige har ingen entydig trend.
- Når man ser på døpte per innbygger viser Domprostiet, Sarpsborg og Follo-prostiene en nedadgående trend.
- Ved å sammenligne Oslonære og ikke Oslonære prostier ser vi at det er en klar forskjell på døpte per innbygger, der ikke-Oslonære ligger klart høyere.
- Statistisk analyse av Borg-tall 2014 viser at Oslonære prostier har en tendens til lavere oppslutning om dåp enn ikke Oslonære prostier, som kan vise til en stabil oppslutning.
- Det er ingen signifikant sammenheng mellom dåpstall og oppslutning om 4-årsbok, Lys Våken og Tårnagenter.

BDRs bidrag til resultatoppnåelse

- Dåpsopplutning var sentralt i biskopens nyttårstale til prestene og den påfølgende ideutveksling i januar 2014.
- Dåp var tema på fagdage for menighetspedagoger og kateketer
- Gjennom strategiprosessen, høringen om denne og biskopens prostibesøk har det blitt arbeidet målrettet mot rådsmedlemmer og presteskap for å øke bevisstheten om synkende dåpsopplutning og stimulere tiltak for å motvirke dette.
- Bispedømmerrådet har gjennom «Prosjekt dåp» og formidling av suksesshistorier lagt til rette for erfaringsdeling når det gjelder tiltak for å øke oppslutningen om dåp.
- Oppslutningen om dåp er et sentralt tema på alle biskopens visitaser.
- I prostenes lederutviklingsprogram har det vært fokus på dåpsteologi.
- Biskopen har hatt dåp i to av visitasgudstjenestene.
- Borg deltar i prosjekt om dåpssamtale i samarbeid med Diakonova.
- Borg bispedømmerråd har i sin femårsstrategi som ble vedtatt desember 2014 som et særlig satsningsområde å stimulere Den norske kirkes medlemmer til å døpe barna sine.

Konfirmantdåp på påskenatt

”Helt magisk!” – er et uttrykk som går igjen blant foreldre, faddere, slekt, venner og øvrig menighet, når de skal beskrive det fantastiske som skjer påskenatt i Rygge kirke. Det har blitt en fin tradisjon at konfirmantene som ikke er døpt, blir døpt i gudstjenesten på selveste påskenatt. Sammen med de andre konfirmantene har de gjennom året fått leve tro og lære tro. Nå gjenstår dåp på veien til konfirmasjon. For at det ikke skal kjennes så flaut, gir det trygghet når det kan skje samlet. I en felles gudstjeneste for begge sokn finner handlingen sted i den vakre middelalderkirken fra ca. 1150.

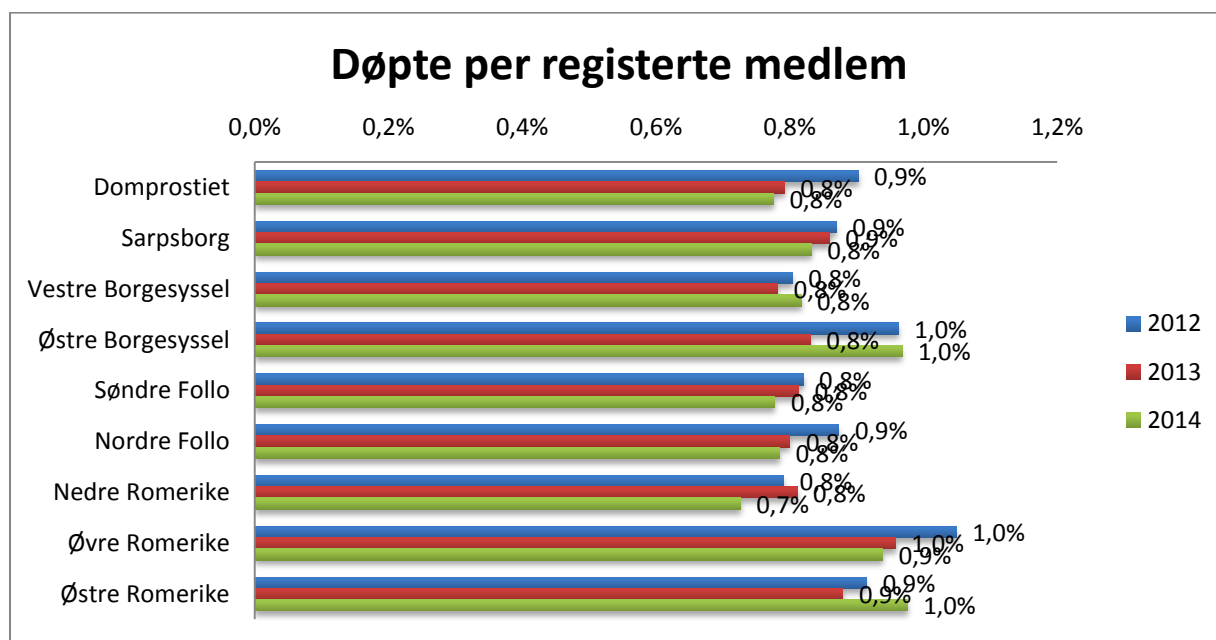
Påskenatt danner rammen- en natt på vei til håpet, en natt mellom det gamle og det nye. Natt vendes til dag og sorg blir forvandlet til glede. Tre dager var Jesus i graven, tre øser med vann får konfirmantene på sitt hode. De begravnes symbolsk med Kristus, men står opp igjen med ham.

Oversikt nøkkeltall resultatmål 3

	Antall døpte			% endring 2013-14	% døpte av medlemmer og tilhørende, 1-5 år		Endring i prosentpoeng
	2012	2013	2014		2013	2014	
Domprostiet	541	476	467	-1,9	79,4	78,2	-1,2
Sarpsborg	541	532	513	-3,6	80	78,1	-1,9
Vestre Borgesyssel	433	422	442	4,7	73,2	73,3	0,1
Østre Borgesyssel	339	293	340	16,0	81,6	79,5	-2,1
Søndre Follo	387	386	370	-4,1	66,8	65,3	-1,5
Nordre Follo	427	391	382	-2,3	73,9	72,7	-1,2
Nedre Romerike	680	698	623	-10,7	74,4	73,8	-0,6
Øvre Romerike	601	552	544	-1,4	78,8	78,3	-0,5
Østre Romerike	459	443	495	11,7	81,5	81,1	-0,4
Sum Borg	4 408	4 193	4 176	-0,4	76,4	75,4	-1,0

KUD Etatsstatistikk 2014, Borg bispedømmeråd 2013-2014, Kirkerådet 2014

Figuren viser antall døpte som andel av medlemmer i hvert prosti. Noen prostier har klare trender, andre ikke. Advicia 2015.

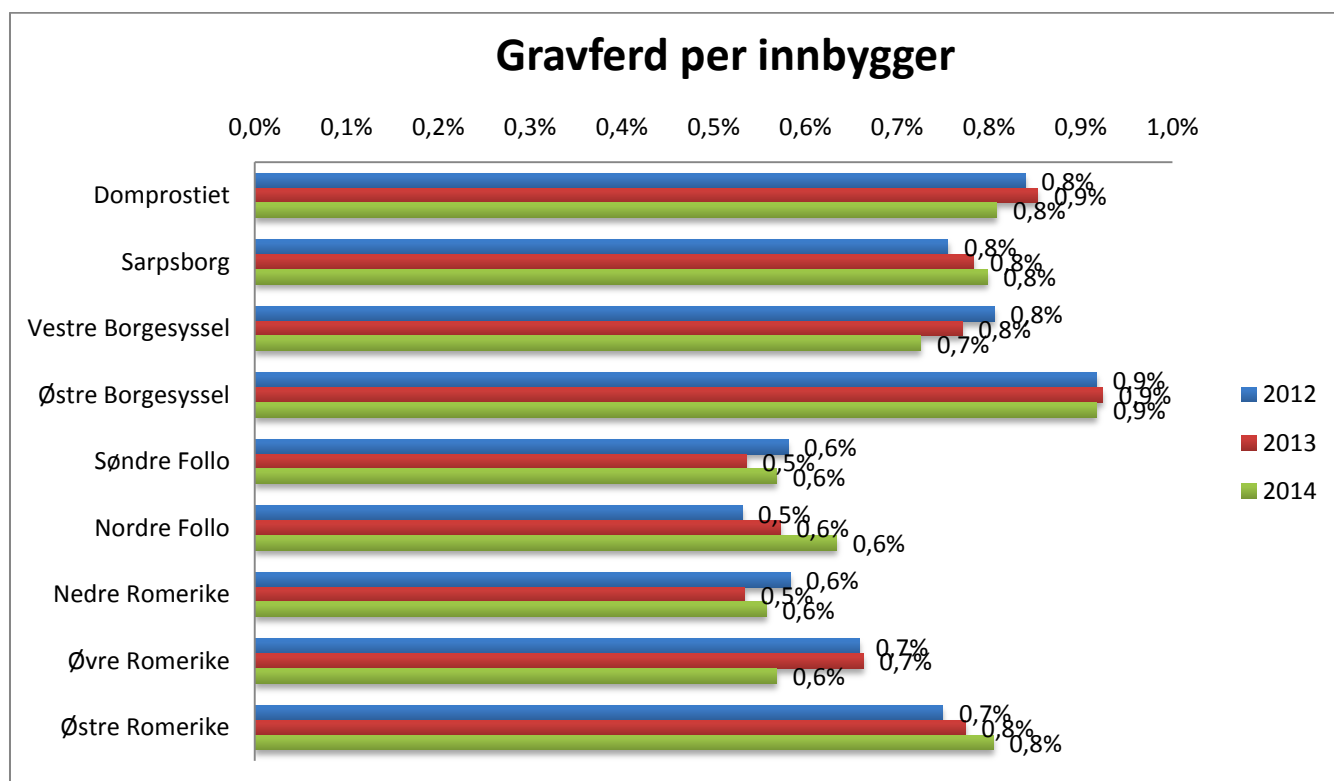
Status resultatmål 4. 85% av dømte konfirmerer seg, 5. Opprettholde antall kirkelige vigslar på 978 og 6. Opprettholde andel gravferder på 89,9 %

Det er høyere oppslutning om konfirmasjon i menigheter i trosopplærings driftsfase (84%) enn i bispedømmet som helhet (79%). Resultatmålet på 85% er ikke oppnådd.

Antall vigslar i Den norske kirke i Borg fortsetter å synke. Størst er den %-vise nedgangen i Østre Borgesyssel og Søndre Follo prosti, mens Nedre Romerike viser en markert økning tilbake mot 2012-nivå. Antall kirkelige gravferder holder seg stabilt høyt, med små variasjoner mellom prostiene.

Analyse:

- Ingen variasjon mellom by og land når det gjelder oppslutning om konfirmasjon.
- Søndre Follo ligger lavest når det gjelder konfirmerte pr. innbygger, men det er ingen nedadgående trend for Søndre Follo, noe det er for Domprostiet, Sarpsborg og Østre Romerike.
- Tydelig forskjell mellom Oslonære og ikke- Oslonære prostier når det gjelder oppslutning om konfirmasjon, men i motsetning til dåp er det ingen negativ utvikling for oslonære prostier når det gjelder konfirmasjon. Det er det derimot for ikke-Oslonære prostier.
- Antall vigslar per innbygger ligger lavere i Oslonære prostier enn i ikke Oslonære prostier.
- Antall vigslar per innbygger viser en klar negativ trend i Domprostiet, Søndre Follo og Østre Romerike prosti. De andre prostiene har ingen klare tendenser.
- Antall gravferd per innbygger er lavere i Oslonære prostier enn i ikke Oslonære prostier.
- Vestre Borgesyssel viser en klar negativ trend på antall gravferd per innbygger. Tall for antall døde i 2014 og dermed %-andel foreligger først medio mars.
- Sarpsborg, Nordre Follo og Østre Romerike prosti viser en klar positiv trend når det gjelder antall gravferd per innbygger.

Figuren viser ulike trender i de ulike prostiene når vi sammenligner per innbyggere i prostiene. Advicia 2015.

BDRs bidrag til resultatoppnåelse

- Biskopen har åpnet for en mer liberal praksis når det gjelder godkjenning av vigselsteder utenfor kirkerommet som et tiltak for å redusere den fallende oppslutningen om kirkelig vigsel.
- Biskopen har i sin nyttårstale anmodet prestene om å jobbe målrettet for å sikre fortsatt høy kvalitet på gravferdsseremoniene.
- Det har vært gjennomført kurs for å stimulere til økt bruk av leiarbeid i konfirmasjonstiden siden dette erfaringsmessig fører til flere konfirmanter.

Oversikt nøkkeltall resultatmål 4, 5 og 6

	Antall vigslere			% endring 2013-2014	Antall kirkelige gravferder			Andel konfirmerte av døpte	
	2012	2013	2014		2012	2013	2014	% endring 2013-2014	
Domprostiet	155	150	148	-1,3	670	692	663	-4,2	80 %
Sarpsborg	128	130	131	0,8	626	655	672	2,6	72 %
Vestre Borgefylke	104	121	113	-6,6	572	555	530	-4,5	78 %
Østre Borgefylke	59	87	69	-20,7	410	419	420	0,2	87 %
Søndre Follo	105	103	74	-28,2	380	357	386	8,1	71 %
Nordre Follo	87	66	71	7,6	345	377	421	11,7	79 %
Nedre Romerike	147	117	141	20,5	706	658	697	5,9	83 %
Øvre Romerike	107	109	103	-5,5	480	493	431	-12,6	85 %
Østre Romerike	98	95	90	-5,3	458	482	512	6,2	79 %
Sum Borg	990	978	940	-3,9	4 647	4 688	4 732	0,9	79 %

SSB kirkeårsstatistikk 2014, Kirkerådet 2014

Fra utendørs vigsel i Nordre Follo, Foto: Eline Jacobine

3.2.3 Hovedmål 3

Den norske kirke skal formidle evangelisk-Luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle døpte barn

Status resultatmål 7. Opprettholde antall timer på 240 timer i gjennomsnitt,

Gjennomførte timer trosopplæring for menigheter i driftsfasen er økt med 13% fra 2013 til 2014 i Borg ifølge etatsstatistikken. Borg ligger som i 2013 helt i front over antall gjennomførte timer med i snitt 253 mot 201 i landsgjennomsnittet. Dette betyr at produksjonen av tiltak er høy sammenliknet med resten av landet, og at opptrapping av trosopplæringen går raskt. Resultatmålet for 2014 innebar en videreføring av omfanget på tilbudet, da det ble ansett som viktigere å fokusere på oppslutning om og sikring av eksisterende tiltak før videre opptrapping.

Oversikt nøkkeltall resultatmål 7

	Planlagte timer (gjennomsnittstall)	Gjennomførte timer (gjennomsnittstall)	% gjennomført
Borg 2014	295	253	86 %
Borg 2013	283	240	85 %
Borg 2012	366	264	72 %
Landet totalt 2014	275	201	73 %

Kirkerådet 2014

Status resultatmål 8. Øke til 40 % deltakelse inkl.dåp og konfirmasjon

Etter en treårsperiode med synkende trend er det i 2014 en økning på 4 prosentpoeng i forhold til 2013. Det skyldes at tiltakene 4-årsbok, 6-årstiltak, Konfirmasjon og Breddetiltak året etter konfirmasjon, alle har en god økning i oppslutningen. Økning på oppslutning med 4 prosentpoeng til 39% for nasjonale breddetiltak i driftsfasen, men fortsatt lavt sammenliknet med landet som helhet. Målet på 40% deltakelse oppnås dermed nesten.

Oversikt nøkkeltall resultatmål 8 - tabell 1prostier i driftsfasen

	Dåpssamtale <i>Andel</i>	4-årsbok <i>Andel</i>	6-årstiltak <i>Andel</i>	Tårnagent <i>Andel</i>
Borg 2014	100 %	37 %	19 %	19 %
Borg 2013	97 %	31 %	17 %	22 %
Borg 2012	101 %	33 %	15 %	21 %
Borg 2011	-	38 %	23 %	23 %
Landet totalt 2014	99 %	49 %	30 %	27 %
	Lys Våken <i>Andel</i>	Konfirmasjon <i>Andel</i>	Etter konfirmasjon <i>Andel</i>	Totalt <i>Andel</i>
Borg 2014	18 %	84 %	9 %	39 %
Borg 2013	18 %	80 %	6 %	35 %
Borg 2012	25 %	83 %	10 %	39 %
Borg 2011	20 %	82 %	20 %	47 %
Landet totalt 2014	26 %	86 %	19 %	48 %

Kirkerådet 2014

Tallene for oppslutning er hentet fra plan- og rapporteringsverktøyet for trosopplæringsreformen og er ikke tilgjengelige på prostinivå. For å sammenlikne mellom prostiene ser vi på det nasjonale breddetiltaket 4-årsbok og henter tall fra SSB. Holdt opp mot antall døpte ser vi at vi får samme gjennomsnitt på 37% for hele bispedømmet (tabell 2) som vi ser i de prostiene som er i driftsfasen (tabell 1). Dette samsvarer med KIFO's funn (KIFO-rapport 2013:2 s. 39).

Utvalgte nøkkeltall resultatmål 8 - Fireårsbok- tabell 2

	Antall døpte 4-åringer	Antall som mottok bok	Prosent oppslutning
Domprostiet	539	187	35 %
Sarpsborg prosti	667	196	29 %
Vestre Borgesyssel prosti	452	203	45 %
Østre Borgesyssel prosti	361	232	64 %
Søndre Follo prosti	469	150	32 %
Nordre Follo prosti	575	241	42 %
Nedre Romerike prosti	908	269	30 %
Østre Romerike prosti	564	200	35 %
Øvre Romerike prosti	675	275	41 %
<i>Totalt</i>	<i>5210</i>	<i>1953</i>	<i>37 %</i>

SSB kirkeårsstatistikk 2014

Analyse- sammenhenger

- I motsetning til dåp og gudstjenester er det ingen klare forskjeller på oppslutning på breddetiltakene mellom Oslo- nære og ikke Oslo nære prostier.
- Når vi grupperer Oslo nære og ikke Oslo nære prostier viser statistisk analyse tydelige sammenhenger mellom antall skolebesøk i kirken og deltakere på Lys Våken. Det er også en tendens til at flere 4-åringer får bok i ikke Oslo nære prostier.
- Når vi ser på fordelingen mellom fellesråd i by og land er det en tendens til at bymenigheter har mindre skolebesøk enn landmenigheter.

Status resultatmål 9. Øke antall frivillige i trosopplæringen

Rapporteringen på trosopplæringsreformen viser en oppadgående tendens i antall frivillighetsoppdrag som gjennomføres. Dette bekreftes også når vi sammenlikner totalt antall deltakere i alle prostier med gjennomførte frivillighetsoppdrag i tiltakene. Her har dessuten Borg 24 % flere frivillige pr. deltaker enn landet for øvrig i 2014. Ser man derimot på antall frivillige pr. tiltak er det en nedadgående tendens de siste tre årene, selv om man her ligger 4 % høyere enn landssnittet. Dette henger sammen med at Borg i gjennomsnitt har færre deltakere pr. tiltak og gjennomfører flere tiltak i forhold til totalt deltakerantall enn landet for øvrig. Det er derfor større tilgang på frivillige for det enkelte barn som deltar. Det er likevel en økning i opptrappingen av tiltak som er høyere enn tilgangen på frivillige.

Oversikt nøkkeltall frivillige i trosopplæringen

År	Rapporterte tiltak	Deltakere	Deltakere pr. tiltak	Frivillighetsoppdrag	Frivillige pr. tiltak	Frivillige pr. deltaker
Borg 2014	1.376	29.121	21,16	5.994	4,36	0,21
Borg 2013	1.053	27.910	26,51	4.625	4,39	0,17
Borg 2012	914	29.934	32,75	4.052	4,43	0,14
Landet totalt 2014	10.074	243.291	24,15	42.197	4,19	0,17

Plan- og rapporteringsverktøyet for trosopplæringen, uttrekk av tiltaksrapporter for 2014

BDRs bidrag til resultatoppnåelse på resultatmål 7,8 og 9

- Sterkt fokus på kommunikasjon og markedsføring av trosopplæringstiltak i kurs og veiledning gjennom året. Fokus på at reformen skal nå bredden av de døpte.
- Utvidet 2-dagers innføringskurs om reformens intensjoner samt plankurs.
- Fokus på ansvarsavklaringer og realisme ved plangodkjenning styrker menighetenes gjennomføringsevne, særlig ved revisjon og ny godkjenning av planer.
- De årlige utviklingssamtalene har i 2014 særlig fokusert på suksessfaktorer
- Stimulert til tverrfaglig arbeid med tema kommunikasjon i trosopplæringsforum i prostiene.
- Utviklet veileder og kursmodul om de sentrale dimensjonene i trosopplæringsplanen, der frivillighet er en av de som blir særlig fremhevet. Konkretisering av ansvar og tiltak rundt frivillighetsarbeidet lokalt.

Suksesshistorie Lysvåken i Fet og Dalen menigheter

Det hjelper ikke at vi har et kjempefint opplegg å tilby 11-åringene om de ikke kommer. Biskopen utfordret oss på 25 % oppslutning, klart vi tok den utfordringen.

Vi laget nye invitasjoner. Konfirmantene hadde litt tidligere på høsten hatt sin Lysvåken natt i kirka, og vi fikk bruke et fint bilde av dem på invitasjonen. Alltid spennende å bli invitert til noe de litt eldre ungdommene har vært med på. Kristian Sandmark var snill og trykket opp DVD som ble laget i sin tid da Lys Våken kom. De nye invitasjonene var fargerike og fulle av bilder. Vi ønske å lage litt ekstra blest rundt Lys Våken så vi inviterte til Lys Våken kor de to siste onsdagene før Lys Våken. Kom og lær sangen! Dette var den første invitasjonen vi sendte ut.

Noen dager senere kom neste invitasjon, nå med DVD og to ekstra venne invitasjoner. Ikke alle synes det er like greit å være med på et så

stort opplegg uten å være sikker på at de kjenner noen. Det var også mulig å ta med venner fra andre menigheter.

Menighetsbladet vårt kom bare dager før og vi hadde stor invitasjon på baksiden. Vi hadde kø inn kirkedørene med 11-åringene. Noen mammaer kom til slutt med bagger, fordi 11-åringene ble med på sparket når julegrana ble tent timer før vi startet. Fantastisk! I 2013 kom det 11, 11-åringene. I 2014 kom det 43, 11-åringene. Klarer vi å overgå oss selv i 2015?

3.2.4 Kirke og samfunn

Status resultatmål Diakoni:

10. Øke antall sokn med diakonal betjening med 10:

74 sokn har diakonal betjening, noen som er en økning på 4 fra sist år. Dette utgjør 64% av menighetene, mens landsgjennomsnittet er 50 %. Tar vi i betraktning at det i fjor ble opprette en ny prostidiakonstilling med ansettelse i 2015, er resultatmålet på 10 nye sokn med diakonal betjening oppnådd. Målsettingen er at alle sokn har tilgang på diakonal betjening. I flere områder løses dette ved diakoner som får prostividt mandat.

11. Øke antall menigheter som har vedtatt diakonalplan:

Diakonal plan finnes i 74 % av menighetene i Borg, mens landsgjennomsnitt er 50%. Siste året har det vært en økning på 10 nye planer, noe som er svært positivt. For å kunne drive et målretta diakonalt arbeid er det nødvendig med en plan, derfor er vår målsetting at alle sokn skal ha vedtatt en diakoniplan.

13. Alle menigheter skal ha tilrettelagte tilbud for mennesker med utviklingshemming i alle aldersgruppe:

Antall menigheter som hadde tilbud til mennesker med utviklingshemming i 2013 var 70 (Borg bispedømmes ekstrareport), mens det i 2014 er 52 menigheter som rapporterer til SSB at de har et tilbud. Bispedømmerådet har ikke fått melding om tilbud som er nedlagt. Derfor må årsaken til nedgangen ligge i hvordan en rapporterer. Fra neste år er det behov for å tydeliggjøre hva det skal rapporteres på. I talloversikten viser det seg også at noen menigheter rapporterer antall arrangementer, mens andre på typer tiltak.

15. Alle fellesråd skal ha avtale med kommunen om diakonal virksomhet

Bispedømmerådets administrasjon har ikke kunnet prioritere å følge opp dette punktet, grunnet personellmangel. For året 2014 hadde bispedømmet en 10% stilling på diakonifeltet. Innenfor denne rammen ble arbeidet med indikatorer for rapportering på diakonifeltet prioritert. Av den rapporteres det ikke nå dette punktet.

16. Øke antall menigheter som tilbyr sorggrupper

Borg bispedømme har et godt utbygd tilbud om deltakelse i sorggruppe. Det er i dag registrert 68 sorggrupper som er virksomme i bispedømmet. Dette er en økning på 13,2 prosent fra i fjor. Det er gledelig at det er sorggrupper i alle prostier. Dette er et viktig diakonalt arbeid, som betyr mye for dem som deltar. Søndre Follo ligger lavt i antall sorggrupper. Der er det kontakt med Sorg- omsorg Follo, blant annet gjennom Frivillighetsentralene, som gjør at vi har sorggrupper å henvise til når vi ser behovet for det, selv om det ikke er i egen regi.

Åndelige behov i pasientens helsevesen

Samhandling mellom den kommunale helse- og omsorgstjenesten, er nå et fast punkt i møte med kommunene under biskopen visitaser. Dette har gitt gode resultater. Biskopen møter stor velvilje fra kommunene i forhold til å sette samhandling mellom kirke og helse- og omsorgstjenesten på dagsorden.

Under visitasen i Sarpsborg og Idd var tema satt opp som hovedtema i møte med ledere og ansatte i pleie og omsorgstjenesten. Både leder og ansatte understreket at tros- og livssynsutøvelse er en naturlig og viktig del av livet for dem som mottar helse- og omsorgstjenester. Samtidig som det ble bekreftet at det er behov for kompetanseheving av personalet på dette området. Borg bispedømme og Sarpsborg og Halden kommune har som en oppfølging av visitasen inngått en samarbeid for å utvikle denne kompetansen.

Fra møte med kommunalsjef i Halden

BDRs bidrag til resultatoppnåelse:

- I 2014 hadde Borg bispedømme ansatt en spesialprest som ivaretar arbeidet i forhold mennesker med utviklingshemning og deler av diakonifeltet, samt frikjøp av en diakon i 10 % stilling.
- Borg bispedømmeråd har vært aktivt med i prosessene med å etablere prostidiakoner og få brukt tilskudd til kirkelige formål effektivt.
- Konsultasjon på samhandlingsreformen på Romerike med 70 deltakere.
- Utarbeidet veileder for kartlegging sammen med Fredrikstad kommune
- Fagdag diakoni med tema samhandling med kommunale omsorgs og helsetjenester
- Aktivt arbeid ved biskop og bispedømmeråd i arbeidet med å bosette flyktninger
- Grunnlovsmarkering rett til å utøve sin tro og sitt livssyn

Oversikt nøkkeltall resultatmål diakoni- prostivis

	Antall sokn m/diakonal betjening	Antall menigheter m/diakonalplan	Antall tilbud mennesker m/ utviklingshemning	Antall menigheter m/ sorggrupper
Domprostiet	8	9	22	5
Sarpsborg prosti	15	10	48	16
Vestre Borge syssel prosti	3	7	8	5
Østre Borge syssel prosti	9	13	8	12
Søndre Follo prosti	1 (2)	5	1	2
Nordre Follo prosti	6	4	3	6
Nedre Romerike prosti	5	6	8	4
Østre Romerike prosti	9	11	2	9
Øvre Romerike prosti	12	8	6	9
Totalt	74	86	106	68

KUD Etatsstatistikk 2014, SSB kirkeårsstatistikk

Status resultatmål 12: Øke antall prosjektavtaler i global evangelisering, trosopplæring og kirkebygging

97 menigheter rapporterer om at de har i alt 137 prosjekter som går på vennskap, misjon og solidaritet (SSB). De har da rapportert på både vennsapsrelasjoner og formelle og uformelle avtaler om misjonsprosjekter, med SMM-organisasjonene og andre misjonsorganisasjoner, samt at noen har rapportert på deltakelse på fasteaksjon. 75 av menighetene har misjonsavtaler med SMM (Etatsstatistikk 2014). Det er 44 prosjektavtaler (av 83 i SMM-sammenheng) som har tema global evangelisering, trosopplæring og kirkebygging. Dette er et tema man i Borg bispedømme vedtok å satse på fra og med 2014 for å søke et felles engasjement for misjon. Man har foreløpig ikke oppnådd resultater, 44 prosjektavtaler er samme resultat som i 2013, men man jobber for langsiktige resultater på dette feltet, og vil satse videre på det i 2015. Blant annet med lansering av Borg misjonsforum. Misjonsarbeidet har ellers vært et satsingsområde i forbindelse med trosopplæring både på innføringskurs og godkjenning av planer.

18: Øke antall deltakere på kulturarrangementer i regi av menighetene

Antallet deltakere har økt fra 2013. I 2014 var det 14 219 deltakere på menighetenes egne kulturarrangementer, en økning på 19 prosent.

19: Øke kirkelig kulturkompetanse:

I 2014 hadde vi 27 deltakere totalt på våre to kompetansehevende kurs. Dette tallet er en god del lavere enn i 2013, da vi hadde flere kurs i forbindelse med utgivelsen av ny salmebok. Tilbakemeldingene på årets kompetansehevende kurs har imidlertid vært svært god, deltakerne har opplevd dem som viktige og relevante.

20: Øke oppslutningen om pilegrimsvandringer

Det finnes ikke tilgjengelige tall på oppslutning om pilegrimsvandringer. Vi registrerer at det er økende interesse på feltet. Både Akershus og Østfold fylkeskommuner har middelalder- og pilegrimsprosjekter på gang, der en viktig del av satsingen er å merke hovedleden gjennom fylkene. Arbeidet har kommet langt, og biskop og bispedømmeadministrasjon er i kontakt med fylkeskommunene om kirkelige prosjekter i tilknytning til dette. Borg bispedømme har i årene 2009 - 2014 gjennomført en ukes pilegrimretrett langs leden Oslo-Nidaros for ca. 10 ansatte årlig. Menighetene i Moss arrangerte pilegrimsvandring nordover ved åpningen av leden fra Moss til fylkesgrensen. Borg bispedømme deltar i styringen av Oslo Pilegrimssenter.

Informasjonsskilt langs pilegrimsleden i Moss kommune, Østfold

*Tekst og illustrasjoner til skiltene v/
Middelalderprosjektet, Østfold fylkeskommune
Produksjon av skiltene v/Gundersen Reklame AS,
Sarpsborg
Oppsetting av skiltene og foto: Johnny Rise, Moss
Drift og Anlegg
Ferdigstilt: Juli 2014 Foto: Anders Leknes*

Oversikt utvalgte nøkkeltall resultatmål Kirke og samfunn

	Prosjektavtaler misjon	Antall deltakere på kulturarrangementer (inkl. konserter) i regi av menighetene
Domprostiet	4 (av 9 i SMM)	16153
Sarpsborg prosti	5 (av 13 i SMM)	11779
Vestre Borge syssel prosti	8 (av 9 i SMM)	8819
Østre Borge syssel prosti	4 (av 7 i SMM)	9165
Søndre Follo prosti	6 (av 8 i SMM)	4141
Nordre Follo prosti	6 (av 9 i SMM)	3774
Nedre Romerike prosti	3 (av 7 i SMM)	6910
Østre Romerike prosti	3 (av 10 i SMM)	5386
Øvre Romerike prosti	5 (av 11 i SMM)	7336
Totalt	44 (av 83 i SMM)	73463

SSBs kirkeårsstatistikk 2014 og Borg bispedømmeråd 2014

Status resultatmål 14. 25 nye grønne menigheter

Målet er ikke oppnådd, kun to nye grønne menigheter kom til i 2014. Arbeidet med grønne menigheter har stått i ro i påvente av revidert konsept for grønne menigheter fra Kirkerådet. Ressursgruppa for forbruk og rettferd i Borg er aktiv med fire møter i året. Alle menigheter har utpekt en kontaktperson for forbruk og rettferd og det er etablert personlige relasjoner mellom medlemmene i ressursgruppa og alle menighetene i Borg. Arbeidet fortsetter i 2015 når brosjyrer og materiell foreligger.

Skjeberg, Ingedal og Ullerøy fikk diplom som grønne menigheter på firluftsgudtjeneste 2.påskedag i 2014

3.2.5 Rekruttering og prestetjeneste

Borg bispedømme har utlyst og besatt 10 stillinger i 2014. Gjennomsnittlig antall søkere til disse stillingene er 6,5 noe som er en økning på vel 10 % fra 2013. To av stillingene ble lyst ut to ganger. (Se videre vurdering resultatmål 24). 2 av de 10 som ble tilsatt i 2014 kom fra «annen stilling utenfor kirken». Vår vurdering er at det i fremtiden må være et øket fokus på å motivere prester og teologiske kandidater som ikke er i aktiv prestetjeneste til på nytt å søke prestestillinger i Dnk. Av de som fratradte prestestillinger i Borg, gjorde 3 dette med avtalefestet pensjon (AFP), mens to fratradte ved oppnådd alderspensjon 67 år eller eldre. I Borg er 18 % av prestene født i årene 1952-1954 og dermed aktuelle for å gå av med AFP. Å motivere disse til å stå videre i tjenesten er derfor helt avgjørende for å sikre en god bemanning videre. Borg bispedømme (v. personalsjef) gjennomfører milepælsamtaler med alle prester som er 55 år hvor et sentralt poeng er hvordan tjenesten kan tilrettelegges for at prestene kan bli værende i tjeneste til oppnådd pensjonsalder. God og tett oppfølging fra prostene gjennom medarbeidersamtaler, tilbud om ABV og åndelig Veiledning og tilbud om seniorkurs er andre tiltak bispedømmet prioriterer.

Status resultatmål 24. Menighetene og kirkemedlemmene skal ha god prestedekning

Det mest positive her er at vi på rapporteringstidspunktet ikke hadde noen ubesatte stillinger. Alle menighetene i Borg bispedømme blir betjent av prest. I 2014 måtte vi riktignok utlyse to av stillingene på nytt, men en hovedforklaring her er at mange aktuelle kandidater er søkere til flere stillinger samtidig og derfor kan falle fra underveis i prosessen. Når det gjelder de øvrige resultatindikatorer til dette punktet, viser disse en mer krevende situasjon. Borg bispedømme er også i 2014 det bispedømmet som har flest menighetslemmer pr. prest. (3759). Hvis vi legger antall innbyggere pr. prest til grunn, er også tallene fra Borg svært høye (5141). Ut fra dette er det også naturlig at vi som bispedømme kommer ut med et høyt tall når det gjelder kirkelige handlinger pr. prest (90). Vår vurdering er at disse tallene samlet forteller at alle menigheter i Borg er betjent av prest, men også at det er arbeidskrevende å være prest i dette bispedømmet.

Status resultatmål 25. Øke gjennomsnittlig antall søkere på stillinger

I 2013 var det i gjennomsnitt 5,9 søkere til prestestillinger i bispedømmet. Dette var en markant nedgang i forhold til tidligere år og ble forstått som et signal om en generelt sett mer krevende situasjon når det gjaldt rekruttering til prestetjeneste. Vår målsetting var derfor å øke det gjennomsnittlige antall søkere til våre prestestillinger. Sett på denne bakgrunn er det derfor svært positivt å kunne melde at det gjennomsnittlige antall søkere i 2014 har økt til 6,5. Det er økning på vel 10%. Når vi i 2014 lyste ut 10 stillinger, er selvsagt tallet for lite til å gi oss kvalifisert statistisk materiale.

Status resultatmål 26. Prestene skal utøve sjelesorg og veiledning og gå med dødsbud

En gang mellom 1980 og 1985 forsvant registreringen av prestenes samtaler i den kirkelige årsstatistikk som ble rapportert inn til biskop og Kirkedepartement. Før dette ble både sykebesøk, husbesøk, anstaltbesøk (fengsel) og skolebesøk rapportert inn. Selv om mange sider ved prestetjenesten har endret seg, er sjelesorg, samtale og veiledning fortsatt en sentral del av prestens tjeneste. I 2014 bestemte derfor Borg biskop at han for å synliggjøre og motivere til denne tjenesten, ønsket en registrering av prestenes hjemmebesøk og 1-1 samtaler. Fordi dette er nytt fra 2014, er registreringen ikke helt fullstendig. Likevel viser de innrapporterte tall for 2014 at menighetsprestene i Borg hadde 3210 hjemmebesøk og 3802 1-1 samtaler i 2014. Dette viser at sjelesorg, veiledning og dødsbudskap fortsatt er en viktig del av prestenes tjeneste.

Status resultatmål 27. Bispedømmerådene, biskopene og prostene skal ivareta god ledelse av prestene, sørge for at prestene har gode arbeidsvilkår og at tjenesten er tilpasset lokale forhold og utfordringer.

Gjennom mer enn 30 år har ABV vært en prioritert satsning i Borg bispedømme. I 2014 deltok 83 prester (61 %) i gruppeveiledning. I Borg bispedømme praktiseres ABV ikke som et prosjekt over 2 år, men som kontinuerlig veiledning. Fra og med 2014 har bispedømmet også innført at deltagelse i ABV er ført opp under punktet om «arbeidsoppgaver» i bispedømmets utlysning av nye prestestillinger. I tillegg til ABV – og som et supplement til denne – tilbyr også bispedømmet «Individuell veiledning» når det er behov for dette. I 2014 fikk 10 prester i Borg et slikt tilbud. Det er et mål å lede prestatjenesten slik at prestene regelmessig får tatt ut sine ferie- og fridager. For 2014 viser de innrapporterte tallene at prestene har 345 (2,6 dager pr.prest) feriedager til gode. Når det gjelder uttak av fridager, viser den samme oversikten et tall på 505 fridager til gode (3,8 dager pr.prest). Vår vurdering er at dette er en positiv utvikling fra 2013, men at fortsatt ønsker vi lavere tall her.

Status resultatmål 28. Andelen kvinnelige prester, proster og biskoper skal økes

Det har ikke vært nyttilsetting av biskop eller prost i Borg bispedømme 2014. Når det gjelder lederstillinger som prost og biskop, har bispedømmet en andel på 40 % kvinner i disse lederstillingene. Fra vår side opplever vi det som svært tilfredsstillende. Kvinnelige prester utgjør for 2014 en andel på 33,6 %. Dette er en økning på 0,48 % i forhold til 2013. Selv om antall kvinnelige prester generelt sett er tilfredsstillende, er det store ulikheter mellom prostiene i bispedømmet. I de prostier hvor kvinneandelen er lav, er derfor fokus på kjønn ett av de viktige elementene ved nyttilsetting.

BDRs bidrag til resultatoppnåelse

- Det er gjennomført milepælssamtale med prester ved fylte 55 år.
- Lederutviklingsprogram for prostene (to samlinger a 30 timer + kollegaveiledning)
- Biskopen har to faste møtepunkter med alle prestene i årene prostivis
- Biskopen gjennomfører utviklingssamtaler og medarbeidersamtaler med proster årlig.
- Bispedømmerådet har fortsatt sin klare prioritering av ABV
- Åndelig Veiledning er nå bedre organisert og har 7 godkjente veiledere
- Arbeidsveiledning satt opp som arbeidsoppgave ved utlysning prestestilling.
- Det er utviklet en handlingsplan for rekruttering
- Det er jobbet særskilt med å spisse utlysningstekstene
- Det er etablert rapportering på prestenes en til en-samtaler og hjemmebesøk
- Alle stillinger utlyses med oppfordring til kvinner til å søke
- I prostier med ulik kjønnsfordeling, særskilt fokus på kjønn ved tilsetting
- De årlige AMU-undersøkelsene gjenstand for drøfting og gjennomgang på regionalt og prostnivå. (se kommentar under HMS side 35 pkt. 4.1)

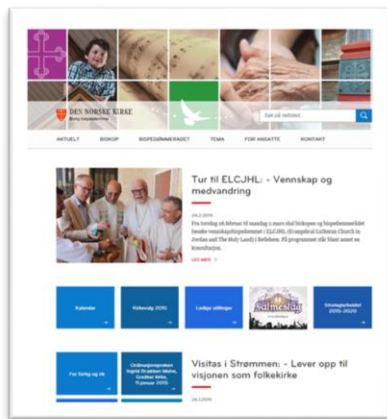
Oversikt nøkkeltall resultatmål 24-28 KUDs etatsstatistikk 2014

	Gj.snittlig medlemmer per prestestilling	Handlinger per prest	Innbyggere per prest	Utlyste ubesatte stillinger og stillinger utlyst på nytt	Antall søkere på stillinger gj.snitt	Antall hjemmebesøk 1.4 -31.12 2014	Antall en til en samtaler 1.4 - 31.12 2014	Andel prester på ABV	Andel kvinner i faste prestestillinger
Totalt	3759	90	5141	0/2	6,5	3210	3802	83	33,6 %

3.2.6 Organisasjon og kommunikasjon

Status resultatmål 22. Utvikle velfungerende hjemmesider

Borg bispedømme var det første bispedømmet som tok i bruk Episerver som publiseringsløsning i det nye kirkenettet. Funksjoner som deling på sosiale medier, kalender med påmelding, mulighet for å lenke til videoer og billedgallerier vurderes som viktige fremskritt. Bispedømmerådet har vært pådriver for at fellesrådene skal ta i bruk kirkenettet. Det har vært avholdt fire kurs om innholdsstrategi, å skrive for nett og publisere i Episerver. Enebakk kirkelige fellesråd, Gjerdrum og Heni menighetsråd, Rygge kirkelige fellesråd, Våler kirkelige fellesråd, Marker kirkelige fellesråd, Moss kirkelige fellesråd har tatt i bruk nye kirkenett. Flere fellesråd har vedtatt å ta i bruk kirkenett. Det har vært utfordringer knyttet til å få analyseverktøy på plass på nye kirkenett. Det er kun for desember det foreligger tall. Daglige besøkstall i desember er cirka 50, det er flere enn i 2013: 30. Antall sesjoner er 1172 for desember, 587 brukere og gjennomsnittlig 3 sidevisninger per sesjon. En brukerundersøkelse på nett er kun besvart av 11 personer i løpet av en periode på seks uker. En annen brukerundersøkelse blant alle ansatte, fellesrådsansatte og rådsmedlemmer viser at 30 % av 170 respondenter aldri bruker nettsiden.

www.kirken.no/borg

Status resultatmål 23. Øke samarbeidet på tvers av sokne- og kommunegrenser

Åtte menigheter har inngått formelt samarbeid i menighetsråd i løpet av 2014. Eidsberg, Mysen, Hærland og Trømborg blir ett felles menighetsråd (godkjent 26.06.14). Rælingen og Øvre Rælingen fått innvilget forsøk. Rødenes og Klund sokn har søkt om å få felles menighetsråd (søknad inne til behandling). I tillegg foregår utstrakt samarbeid mellom menighetene i den daglige driften: 109 menigheter samarbeider om gudstjenester, 95 menigheter samarbeider om opplæring og diakoni, 80 menigheter samarbeider om felles musikk og kulturarbeid, 42 menigheter samarbeider om misjons og solidaritetsarbeid, og 76 menigheter rapporterer samarbeid på andre områder. Det er en tendens til at det i ikke-Oslo-nære prostier samarbeides oftere enn i de Oslo-nære prostiene.

Status resultatmål 29. Et ungdomsdemokrati som gir ungdom opplæring og er rådgivende for biskop og bispedømmeråd.

Ungdomstinget er, i tillegg til Ungdomsrådet i Borg, arenaen der det læres opp til ungdomsdemokrati. Man la også i 2014 opp til møte med biskopen på Ungdomstinget for å skape mulighet for interaksjon mellom delegater og biskop. Ungdomsrådet har hatt ett felles møte med bispedømmerådet i 2014. Ungdomsarbeidet i Borg har ikke vært tydelig prioritert i 2014. En tydeligere satsing på lederutdanning blant unge er planlagt for 2015.

Status resultatmål 30. 80 % av ansatte og rådsmedlemmer skal være tilfreds med informasjonen de har mottatt om organisasjonsutviklingen.

Vi har delt informasjon om organisasjonsutviklingen inn i informasjon om virksomhetsoverdragelsen, ny kirkeordning og strategiprosessen. Det er gjennomført en brukerundersøkelse blant ansatte i fellesråd, bispedømmet og rådsmedlemmer i menighetene i Borg. På spørsmål om info om ny kirkeordning er 38 % er fornøyd, og 20 % er ikke fornøyd med informasjonen. På spørsmål om virksomhetsoverdragelsen svarer 18 % at de er fornøyd, mens 17 % svarer at de ikke er fornøyd. På disse to spørsmålene svarer mange altså at de ikke vet eller ikke har mottatt informasjon. På spørsmål om info om strategiprosessen svarer 80 % at de er fornøyd, mens 20 % svarer at de ikke er fornøyd.

Status resultatmål 31. Utvikle en strategi for Borg bispedømme 2015-2020

Strategiplanen ble vedtatt av bispedømmerrådet etter en bred prosess 9.12.2014. Strategiplanen ligger i vedlegg 1.

Status resultatmål 32. Utvikle gode arenaer for samhandling vertikalt og horisontalt i organisasjonen

Borg lederforum 24-25 januar i 2014 ble en viktig milepæl i arbeidet med å styrke samhandlingen på tvers og mellom ulike nivåer i organisasjonen. Utviklingen av Borg arbeidsgiverforum med seks årlige møter og felles årskonferanse for proster og kirkeverger har betydd mye for samhandlingen i organisasjonen.

Oversikt utvalgte nøkkeltall resultatmål 9

	Antall frivillige i opplæring en	Antall treff på hjemmesiden	Antall fornøyd brukere	Antall fellesråd og menigheter som har bestilt kirkenett	Andel ansatte og rådsmedlemmer som er fornøyd med info om orgutvikling
Totalt	3702	14 064 (desember *12), 13 191 i 2013.	Ikke valide tall	6	82%

SSBs kirkeårsstatistikk og Borg bispedømmeråd 2014.

Strategiprosess

Arbeidet foregikk i tre faser:

-Innsamling av grunnlagsmateriale. April 2013- januar 2014
-Analyse av grunnlagsmaterialet og utvikling av planforslag. Januar 2014- juni 2014
-Bred høringsprosess i alle menighetsråd og prostier. Juni 2014- november 2014
BDR ønsket en strategiplan for Den norske kirke i Borg- ikke kun for BDRs arbeid. Fra å tenke strategi som plan for Dnk i Borg gikk vi til å tenke strategi som verktøy og prosess for utvikling av Dnk i Borg. I januar 2014 ble det holdt ledersamling for alle menighetsrådsledere, prostene, styret i Borg kirkevergelag og bispedømmerrådet. På bakgrunn av innspillene på ledersamlingen ble utkast til strategiplan utviklet og diskutert våren 2014. Det ble også bestilt en framskrivning av medlemstall i Den norske kirke i Borg frem til 2014. Høringen av strateginotatet fra juni til desember 2014 har vært omfattende. Biskop og bispedømmerrådsleder har deltatt på strategisamlinger med menighetsråd og fellesråd i ni prostier. Hele 52 menighetsråd, utvalg og fellesråd har gitt skriftlig innspill til planen, alle er lagt ut på nettsiden: <http://kirken.no/nb-NO/bispedommer/borg-bispedomme/bispedommeradet/Strategiarbeidet-2015-2020/>

3.3 Oppdrag i tildelingsbrevet datert 07.02.14

Et tydelig skille mellom stat og kirke, punkt 3.2.1 i tildelingsbrevet

BDR bes gjøre tiltak som forbereder og tilrettelegger for den kirkelige forvaltningsreformen.

Bispedømmerådet i Borg har hatt forvaltningsreformen oppe som tema på årskonferansen i Borg arbeidsgiverforum og på regelmessige møter i Borg arbeidsgiverforum og kontaktmøter med fagforeningene. Forvaltningsreformen har vært tema på stabssamling og prostemøter.

Forvaltningsreformen har vært tema i strategiprosessen og er adressert i strategiplanen med en egen strategi: Styrke samhandling mellom ansatte. Bispedømmerådet er tilfreds med arbeidet så langt. Samtidig viser en brukerundersøkelse blant ansatte og frivillige i Borg at majoriteten ikke er informert eller er lite opptatt av det som skal skje. Blant de som har en oppfatning om informasjonen er det like stor andel som er fornøyd og ikke- fornøyd med informasjonen. Dette indikerer at informasjonsarbeidet er viktig i fortsettelsen.

Landsdekkende folkekirke punkt 3.2.2 i tildelingsbrevet

I dette kapittelet er følgende oppdrag nevnt:

Prestedekning er omtalt under punkt 3.2.5

Tilskuddsforvaltningen er omtalt under punkt 3.5

God ledelse av prestatjenesten er omtalt under punkt 3.5

Rekruttering

Selv om Borg bispedømme relativt sett har en god tilgang på søkere til prestestillinger (se pkt.3.2.5), har bispedømmet i 2014 hatt et forsterket blikk på hva vi som bispedømme kan gjøre for å sikre god rekruttering til våre stillinger.

Rekruttering ble drøftet på prostemøte våren 2014. Som en oppfølging av denne drøftingen, ble det nedsatt en arbeidsgruppe som laget en rekrutteringsplan for bispedømmet. Denne planen ble deretter drøftet på nytt i prostemøtet før den ble lagt fram for bispedømmerådet til behandling. Planen inneholder både tiltak som kan settes i gang uten ekstra kostnad og tiltak som koster penger og derfor er avhengige av å bli prioritert innenfor bispedømmerådets samlede budsjett.

Som et ledd i å styrke rekrutteringen har Borg også valgt å prioritere sin satsning på oppfølging av studenter knyttet til VTP. Både oppfølging av studenter via O1 og O2, samt tilrettelegging av kandidatenes stiftspraksis, blir gitt prioritet av bispedømmets administrasjon.

Samfunnssikkerhet og beredskap- ROS analyser

I forbindelse med terrorberedskapen sommeren 2014 igangsatte bispedømmet beredskapsrutiner for å sikre at prestatjenesten lokalt var i beredskap. Det er ikke gjennomført ROS analyser da bispedømmets aktiviteter ikke anses å være avgjørende for liv, helse eller miljø. Bispedømmerådets beredskapsplan er revidert etter gjeldende retningslinjer.

3.3.2 Oppdrag fra Kirkerådet 1814- satsingen

Borg bispedømme var arena for mange av de viktige hendelsene for 200 år siden. Bloggen 1814i Borg ble etablert for å distribuere bakgrunnsinformasjon og ressurser. I et eget prosjekt ble tekst-, historie og gudstjenesteressursene som ble brukt for 200 år siden utarbeidet av Enebakk-sokneprest Lars Inge Magerøy med bistand fra historiker Arne Bugge Amundsen. Salmearbeidet ble utført av musiker og forsker Lars Henrik Johansen. Borg bispedømme var ansvarlig for to av de nasjonale grunnlovsarrangementene i 2014. Grunnlov for alle- Kirke for alle som ble holdt 10.april, og festgudstjeneste for barn 19.mai.

Bededagsgudstjeneste

Historiske bededagsgudstjenester ble holdt flere steder i Borg søndag 23. februar, bla i alle sokn i Vestre Borgevysse. I Moss kirke var det tirsdag 25. februar kulturarrangement i anledning 200-årsdagen for bededagsgudstjenestene med presentasjon av dagboka til den valgte delegaten fra Moss Gregers Winther Wulffsberg **fra oppholdet på Eidsvoll i 1814.** 18. mai 2014 ble det avholdt Historisk gudstjeneste med liturgi og salmer anno 1814 i Fredrikstad domkirke. Bildet er fra NRK Østfolds reportasje fra Askim.

10.april- Grunnlov for alle

På dagen 200 år etter den første samlingen møttes 11 delegater med utviklingshemning fra hvert av landets 11 bispedømmer på Eidsvoll. Sammen med en stortingsrepresentant fra hvert bispedømme, Barne, likestillings- og inkluderingsministeren, Fylkesmannen, biskopen, direktører fra Kirkerådet og KA, ordfører, prost og prester laget de et vellykket grunnlovsseminar. I seminaret stilte delegatene spørsmål til ministeren, Fylkesmannen, Kirkerådet og KA.

Feil! Bokmerke er ikke definert.

Stolte og forventningsfulle delegater og offisielle representanter før seminaret startet.

19.mai- Barnas gudstjeneste

Denne gjengen kom fra noen av Eidsvollsmennenes steder i Borg og fikk prege jubileumsgudstjenesten 19. mai.

Gudstjenesten inngikk i et større dagsprogram som begynte ved Eidsvollbygningen kl. 13 og ble avsluttet med hagefest på Eidsvoll prestegård etter gudstjenesten. Forberedelsene til gudstjenesten involverte samling av en gruppe barn fra ulike steder i Borg bispedømme – fra steder i Østfold og Akershus der Eidsvollsmennene kom fra også i 1814. Gudstjenesten viser hvilke muligheter som ligger i aktivt engasjement av barn og unge i gudstjenesten

17.august- Radiosendt fredsgudstjeneste i Moss kirke

Nordisk-økumeniske fredsgudstjenesten med deltakelse fra våre skandinaviske søsterkirker i Moss 17.august. Biskop Atle Sommerfeldt feiret fredsgudstjeneste sammen med blant annet biskopen i Karlstad, Esbjørn Hagberg

Valgkirker

I hele bispedømmet ble valgkirkene feiret med egne plaketter.

Diverse

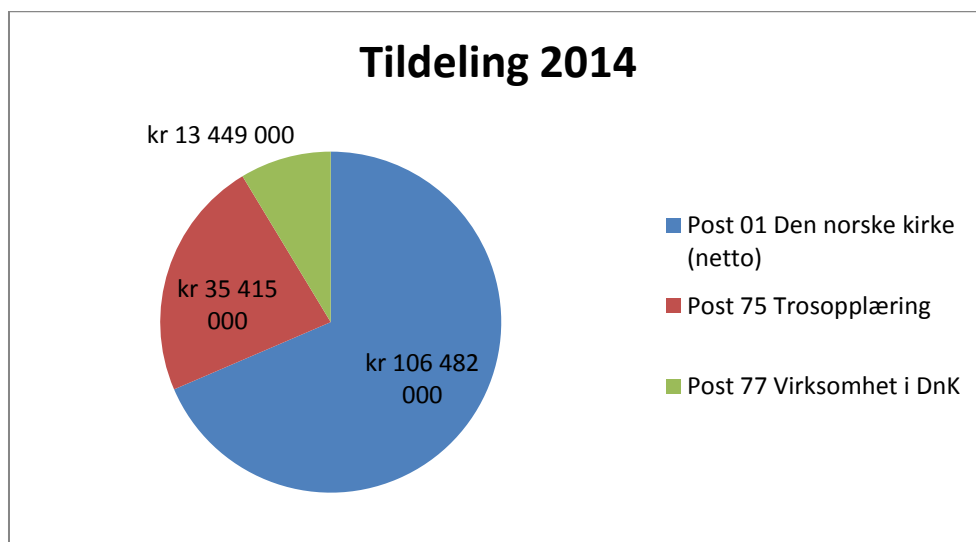
23. februar 2014: I Fredrikstad domkirke ble det arrangert festgudstjeneste ved biskopen med bred deltakelse fra kommune, fylke og stat.

I mars ble det arrangert en meget godt besøkt dansk-norsk gudstjeneste i Spydeberg kirke med påfølgende fredsseminar. Bidragsyttere var blant andre Gunnar Stålsett og Stein Villumstad.

3.4 Ressursbruk 2014

Samlet tildeling BDR

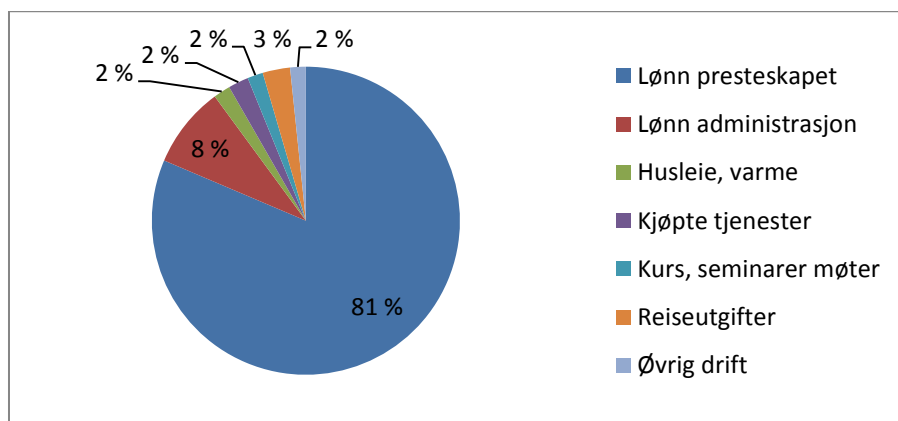
Borg bispedømmeråd forvaltet i 2014 midler fra statsbudsjettets kap. 0340 post 01 Den norske kirke på kr. 107.713.000,-, post 75 Tilskudd til trosopplæring kr. 35.415.000,- og post 77 Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke (lønnstilskudd kateketer og diakoner) kr. 13.449.000,-. Til fratrekk kommer departementets inntektskrav for kap. 3340 post 01 på kr. 1.231.000,-. Samlet forvaltet Borg bispedømmeråd i 2014 netto kr 155.346.000,-, overførte mindreforbruk fra 2013 inkludert.

Driftsutgifter

Post 75 Trosopplæring og post 77 Virksomhet i Den norske kirke (tilskudd til diakoner og kateketer) er i sin helhet tilskuddsordninger og disse postene er ikke belastet med administrasjons-/driftskostnader.

Når det gjelder bruken av tildelingen på kr 107.713.000,- fra post 01 Den norske kirke utgjøres hovedpostene av: Lønn presteskapet, lønn administrasjon, husleie og varme, kjøpte tjenester, kurs og seminarer/møter, reiseutgifter og øvrig drift. Den innbyrdes fordelingen av disse utgifter fremgår av følgende diagram:

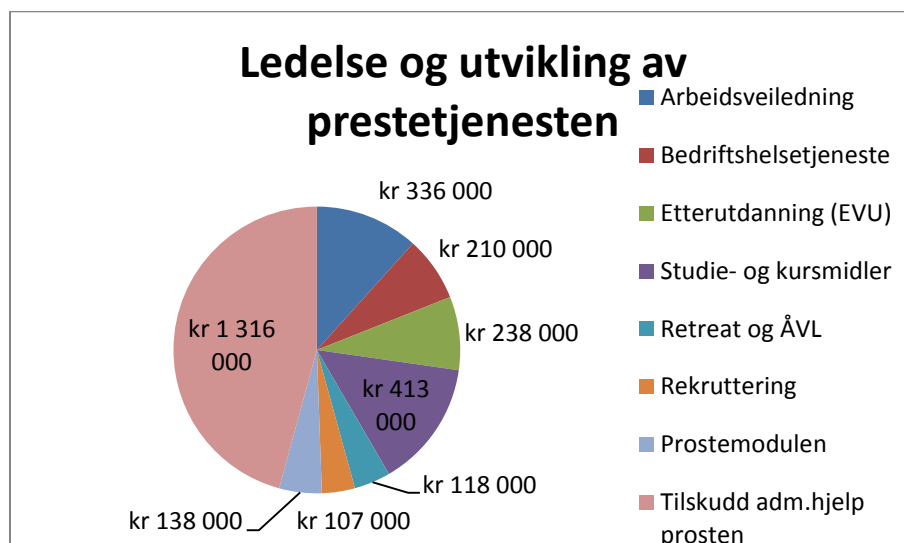
Hvis vi sammenlikner fordelingen av utgifter for Borg bispedømmes vedkommende med de øvrige bispedømmer (kilde Statsregnskapet 2012, 2013 og 2014), er det særlig to forhold vi ønsker å fokusere på:

Det første er at Borg bispedømme er det bispedømmet som bruker størst andel av sin totale tildeling på lønnsutgifter til presteskapet (81,4%) Dette er situasjonen selv om Borg bispedømme har flest kirkemedlemmer pr.prest (3759), ligger nest høyest i antall kirkelige handlinger pr. prest (90) og helt på gjennomsnitt når det gjelder lønnsutgifter pr. årsverk (665 691). Til sammen er disse tallene med på understreke det som vi flere ganger har kommunisert: Behov for styrkede ressurser til prestatjenesten er fortsatt størst i Borg.

For det annet viser det samme diagrammet at dersom vi ser på hovedposten: «Lønnsandel av driftsutgifter», så er denne 89,9%. Det viser at lønnsandel administrasjon utgjør 8,5% . Dette tallet viser at Borg bispedømme bruker en forholdsmessig mindre del av sitt budsjett på lønn administrasjon enn øvrige bispedømmer.

Ledelse av prestatjenesten

Bispedømmerådet har vesentlige arbeidsgiverfunksjoner overfor prestene. Som arbeidsgiver for prestene er en vesentlig del av den økonomiske ressursbruken innrettet mot ledelse og utvikling av prestatjenesten (Resultatmål nr. 24 – 28). Totalt ble det brukt 2 876 000 kroner til dette i 2014.

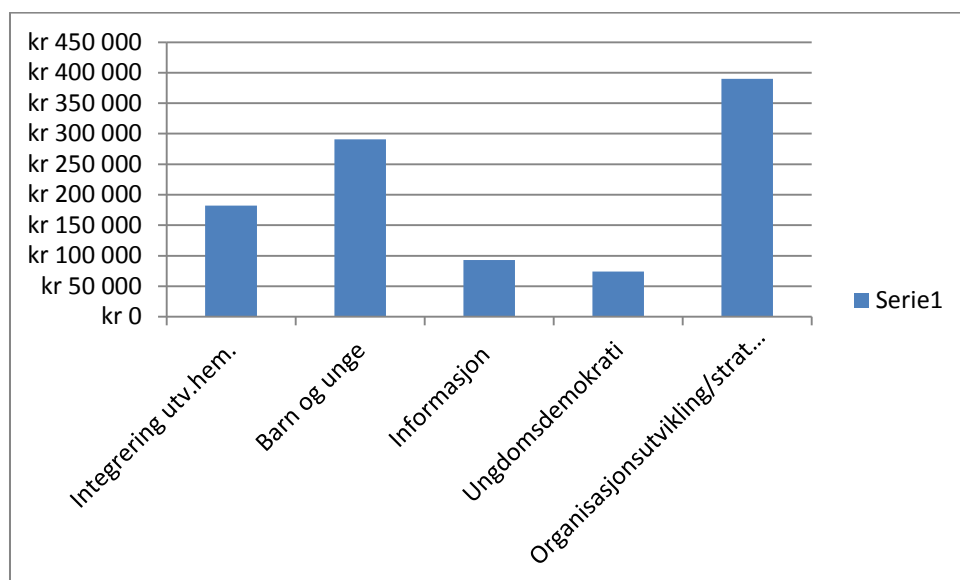
Ledelse og utvikling prestatjenesten er kommentert under punkt 3.3.

For å styrke prostenes ledelse brukte bispedømmet kr. 1 316 000 på tilskudd til administrativ hjelp presten og kr.138 000 i årlig utgift til prostemodulen. I tillegg har det vært avviklet to samlinger à to dager for lederutvikling for prostene. Vi vurderer dette som god ressursbruk.

Når det gjelder videreutvikling av prestatjenesten, vil vi trekke fram 3 viktige områder. Borg bispedømme brukte i 2014 kr 336 000 på ABV, kr 238 000 på EVU og kr 118 000 på Retreat og Åndelig Veiledning. Den samlede bevilgning til Borg bispedømme gjør at det ikke har vært mulig å bevilge mer penger til disse viktige satsningsområdene. Det vi har bevilget, vurderer vi som god ressursbruk.

Øvrig arbeid for å støtte og inspirere arbeidet i menighetene

Borg bispedømmeråd ser seg som et ressurs- og kompetansesenter som har som formål å bidra til måloppnåelse og god forvaltning i hele Den norske kirke i Borg (jf. Resultatmål i pkt 3.1.1). Den største ressursbruken knyttet til dette er lønn til ansatte ved Borg bispedømmekontor. Rådgivning, kurs og veiledning, saksbehandling og tilskudsforvaltning er hovedarbeidsområder ved administrasjonen. Utover lønnskostnader er de største økonomiske ressursene fra kap. 0340 post 01 benyttet som vist i diagrammet under (netto tall). I posten organisasjonsutvikling ligger utvikling av samhandlingsarenaene bl.a. Borg Lederforum.

Sum pr formål der Borg bispedømmeråd netto har bidratt med vesentlige summer i 2014.

Integrering utv.hem.	kr 182 000
Barn og unge	kr 291 000
Informasjon	kr 93 000
Ungdomsdemokrati	kr 74 000
Organisasjonsutvikling/strategi	kr 390 000

3.5 Nærmere omtale av virkemiddelbruken

Virkemidlene Borg Bispedømmeråd har vurdert er Visitas, Personalforvaltning, Tilskuddsforvaltning, Kurs og veiledning, Kommunikasjon og Samarbeidsprosjekter.

3.5.1 Visitaser

Visitasesenes formål er å støtte, inspirere og veilede menigheter og ansatte, og gjøre kirkens nærvær synlig i lokalsamfunnet. Visitasene er forankret i visitasreglement for Den norske kirke. I Borg bispedømme er det utarbeidet en visitasveiledning for menighetene til bruk i forberedelsene. Borg er oppdelt i 50 visitasområder og biskopen gjennomfører 6-7 visitaser i året, normalt fra tirsdag til torsdag samt søndag.

Resultater: Borg bispedømmeråd vurderer at visitasene i 2014 ble gjennomført i henhold til visitasinstituttets intensjon. Evalueringene som er gjennomført på prostenes visitasoppfølgende møter ½ år etter gjennomført visitas viser gode resultater. I hver visitas utvikles en visitasinnberetning og et visitasforedrag som gir en oversikt over og vurdering av situasjonen i lokalkirken. Visitasene er vesentlig for resultatoppnåelse på hovedmålene. I tillegg vil Borg biskop og bispedømmeråd trekke fram følgende eksempler på bidrag til resultater av visitasene:

- Fredrikstad kommune finansierer diakonstilling i Glemmen sokn (visitas i Glemmen, 2012).
- Konferanse mellom kommuner på Romerike vedrørende tilrettelegging av tros- og livssynsutøvelse innen helse- og omsorgssektoren (visitas i Fet, 2012).
- Plan for skole-kirke-samarbeid på kommunenivå (visitaser i Halden kommune 2013 og 2014).
- Bedre økonomiske rammebetingelser for Halden kirkelige fellesråd (visitas er i Halden kommune 2013 og 2014).
- Rådslag om ekstremisme med deltakelse av statsråd Widvey og pilotprosjekt på religionsdialogsenter (visitas i Sarpsborg 2014).
- Dåp
- Fagdager for helsefaglig personell om retten til å utøve sin tro i Sarpsborg kommune.

Vurdering av ressursbruk: Ved Borg bispedømmeråd er det seniorrådgiver i teologi som håndterer visitaskalender, planlegging, gjennomføring og formulerer utkast til visitasforedrag. Til hver visitas går det med ca. 10 virkedager. Biskopen gjennomfører visitasen og bruker et timetall tilsvarende 8 virkedager. Prostene bruker mellom 7 og 11 virkedager. I tillegg arbeidet i menighetene med rapport og forberedelser. Totalt sett brukes det 4 månedsværk av BDRs budsjett på visitaser. Dette mener vi er effektiv ressursbruk vurdert opp imot resultatene.

3.5.2 Kurs, fagdager og veiledning

Kurs og rådgivningsfunksjonen til sekretariatet og biskop er et viktig virkemiddel. Biskopens tilsynsansvar omfatter å «*Rettlede og oppmuntre bispedømmets menigheter, kirkelig tilsatte og øvrige medarbeidere. For å ivareta dette tilsynsansvar kan biskopen gi råd og veiledning*». Sekretariatet utfører et betydelig veiledningsarbeid overfor proster, kirkeverger, menigheter og øvrige ansatte i Den norske kirke i Borg. Både via telefon, epost og i direkte møter og samlinger.

Resultater: Det har vært avholdt 13 fagdager og samlinger i biskopens regi med til sammen 439 deltakere. Det har vært avholdt 19 andre kurs og kompetansehevede tiltak innenfor Trosopplæring, kommunikasjon, kultur og inkludering med til sammen 800 deltagere. Evalueringer er gjennomført på 75 % av kursene/fagdage. Evalueringene er gjennomgående gode. Omlag 60 % av deltagerne synes kurset/fagdagen har vært nyttig. Det er gjennomført en brukerundersøkelse blant ansatte i fellesråd, bispedømmet og rådsmedlemmer om sekretariatets arbeid. Undersøkelsen fikk 160 respondenter, det vurderer vi som et godt resultat. Tilbakemeldingene i brukerundersøkelsen forteller at 80% av brukerne opplever at de får hjelp og nyttig informasjon som de er fornøyd eller svært fornøyd med. En generell tilbakemelding som kommer i flere varianter er at man ønsker at sekretariatet kommer mer «ut», og at kurs og fagdager kan spisses mer. Tilbakemeldingene fra brukerne tyder på at mulighet for veiledning og rådgivning kan markedsføres bedre.

Ressursbruk: Biskopens fagdager medfører om lag 55 dagsverk. Øvrige kurs og kompetansetiltak om lag 80 dagsverk. Kostnadene knyttet til gjennomføring er minimale, men på arrangementene i bispegården brukes det merkantile funksjoner i vertskapsarbeidet om lag 15 dagsverk. Veiledning og rådgivning krever betydelig ressurser, et anslag er at om lag 30 % av ansattes tid går med til ekstern rådgivning.

Vurdering av ressursbruken: Kurs og fagdager vurderes som effektiv i kompetanse-, relasjons- og kulturutvikling. Nærvær av ledere på kurs og fagdager vurderes også som effektiv ressursbruk. Det er et potensiale i å koble kurs og fagdager enda tettere opp imot resultatmål og strategiske mål. Den praktiske organiseringen av kurs og fagdager har blitt mer effektiv med bruk av Episerver. Det ligger et potensiale i å effektivisere og standardisere bevertning og vertskapsrollen. Når det gjelder veiledning og rådgivning vurderes ressursbruken som hensiktsmessig ut fra vår funksjon som kompetansesenter. Det bør gjøres en konkret kartlegging av veiledning og rådgivningsarbeidet. Det er mulig at noe av veiledningen kan effektiviseres med å dele erfaringer på nettsiden.

3.5.3 Personalforvaltning

Biskopen leder prestetjenesten i bispedømmet. Dette skjer primært gjennom prostene, og Borg biskop har derfor prioritert denne relasjonen. Borg biskop har årlige medarbeidersamtaler med alle proster. I tillegg til dette gjennomføres også en årlig utviklingssamtale som oppfølging av medarbeidersamtalen. Bispedømmet gjennomfører videre et eget lederutviklingsprogram for biskop, proster og ledergruppen ved bispedømmeadministrasjonen. Arbeidsveiledning er et viktig virkemiddel for kvalitetssikring av tjenesten, og Borg bispedømme har lang tradisjon for å prioritere dette arbeidet. Personalavdelingen utfører mye direkte rådgivning.

Resultater: I 2014 var det i Borg bispedømme 7 prostemøter (heldags) og 2 lederutviklingssamlinger som hver gikk over 2 dager. Borg bispedømme har innført «Prostemodulen» som administrativt ledelsesverktøy for prostene. Dette bidrar til å gi prostene en forutsigbar arbeidssituasjon, og er et godt verktøy for prostene når det gjelder å fordele arbeidsoppgaver og ha oversikt over uttak av ferie- og fridager. Arbeidsveiledning: 83 prester (61 %) deltok i 2014 i kontinuerlig gruppeveiledning. For å evaluere og kvalitetssikre vårt eget ABV opplegg, ble det i 2014 gjennomført en brukerundersøkelse. Denne viste at 95 % av deltakerne ga en positiv eller svært positiv helhetsvurdering av veiledningen de deltok i. Dette gjaldt så vel det faglige og profesjonelle ved veiledningen, som hva veiledningen ga den enkelte av personlig utbytte. Ved nytilsetting som prest i Borg, er nå deltakelse i ABV oppført blant «arbeidsoppgaver» i utlysningsteksten. Bispedømmet

følger også opp nytt innføringsprogram for prester hvor deltakelse i ABV er ett av elementene. I 2015 vil det bli gjennomført en ny undersøkelse blant de som ikke deltar i ABV for å finne ut hvilke årsaker som ligger bak denne avgjørelsen. Arbeidsplassundersøkelsen for prestene i 2014 hadde en svarprosent på 76, tidenes høyeste. Resultatet er også det beste vi har hatt, selv om det fortsatt er utfordringer på noen områder som er identifisert og adressert. På en skala fra en til seks ble god informasjon og åpenhet fra biskop og administrasjon vurdert til 5,1- en økning fra 4,8 i 2013. Dette er vi svært glade for. Også samarbeidet mellom prestene og prostene får en svært god vurdering: 5,2- det samme som for 2013.

Ressursbruk: Det er om lag to årsverk knyttet til personalforvaltningen i tillegg til biskopens tid. Totalt brukes 2 876 000 i ledelse og utvikling av prestedtjenesten. For å styrke prostenes ledelse brukte bispedømmet kr. 1 316 000 på tilskudd til administrativ hjelp prostene og kr.138 000 i årlig utgift til prostemodulen. I tillegg har det vært avviklet to samlinger à to dager for lederutvikling for prostene. Vel 400.00,- kroner ble i 2014 fordelt i de 9 prostiene til lokalt initiert kurs og studiemidler. To prostier har gjennomført studieturer til hhv. St. Petersburg og Reykjavik, videre har et prosti benyttet studiemidler til kurset «Å snekre en preken» i regi av MF. Domprostiet arrangerer i 2014-15 månedlige fagsamlinger for prestene hvor temaet er forkynnelsen, og hvor prekenersom prestene har holdt, blir analysert og vurdert.

Vurdering av ressursbruk: Personalforvaltningen vurderes som svært effektiv i Borg bispedømme. Innretningen for bruken av studiemidler pr prosti har vært evaluert i prostemøter i løpet av 2014. Det er enighet om å foreta en spissing av bruken av midlene, bl.a. opp mot bispedømmerådets nye strategiplan og de årlige resultatmålene. Arbeidsveiledning vurderes som effektiv ressursbruk. Forebygging av personalsaker ved hjelp av veiledning fra sekretariatet vurderes som effektiv ressursbruk. Ressurskrevende veiledning av prester på SAP-tjenesten bør kunne effektiviseres.

3.5.4 Kommunikasjon

Borg BDR har prioritert kommunikasjon som virkemiddel. Det er ansatt en kommunikasjonsrådgiver i 50% stilling. Det første virkeåret har gått med til å skaffe oversikt og legge grunnlaget for kommunikasjon som virkemiddel. Kommunikasjonsrådgiver er plassert sentralt i organisasjonen, som sekretær for ledermøtet, Borg arbeidsgiverforum og kontaktmøtene med fagforeningene.

Resultater: Kommunikasjon har vært brukt aktivt i strategiprosessen, her viser brukerundersøkelsen at over 80% av ansatte og rådsmedlemmer er fornøyd med informasjonen. Kommunikasjon har også vært viktig i arbeidet med å utvikle samhandling på tvers av nivåer og organisasjoner. Borg bulletin er organet for internkommunikasjon i Borg BDR. Fra oktober 2014 sendes den også til rådsmedlemmer i menighetene. Borg bispedømmeråd var det første bispedømmet som tok i bruk nytt kirkenett, og har jobbet aktivt for at fellesrådene også skal ta kirkenettet i bruk. Bakgrunnen er at det felles kirkenettet blir viktig i den videre utviklingen av en helhetlig kirke, både mht til internkommunikasjon og eksternekommunikasjon. Mediearbeid og bruk av sosiale medier har vært prioriterte områder og vi ser at antallet oppslag øker i lokalavisene, samt at flere og flere ansatte og menigheter bruker sosiale medier i sin kommunikasjon. I 2014 var det 9 778 oppslag på Borg bispedømme i lokale medier. Noe er kunngjøringer og reportasjer om hendelser i tilknytning til kirker (eks ulykke i kirkeveien), men tilsvarende tall i 2013 var 4000, slik at det er grunn til å slå fast at Den norske kirke i Borg var mer synlig i mediene i 2014 enn i 2013. Det er etablert en egen Facebookside for Den norske kirke i Borg med om lag 400 følgere, samt en lukket gruppe på kommunikasjons erfaringer.

Kommunikasjonsrådgiver jobber med piloter på dåp og Lys våken. Målet har vært å lage enkle sjekklister og dele erfaringer. Evalueringen så langt viser at sjekklister fungerer godt, men at det er det lokale arbeidet med personlig kommunikasjon som har størst effekt på oppslutningen.

Ressursbruk: Lønn til 50 % kommunikasjonsrådgiver samt i underkant av 100 000 til drift; nye nettsider, bilder, brosjyrer etc.

Vurdering av ressursbruk: Ressursbruken vurderes som effektiv. Kommunikasjonsrådgiver har også ansvar for kirkevalg slik at samhandlingen på valg og kommunikasjon er svært effektiv.

3.5.5 Tilskuddsforvaltning

3.5.5.1 Tildeling kirkelig formål

Tilskuddet skal gå til katekese og diakoni i fellesrådene.

Resultater: Tilskuddene i 2014 ble styrt mot diakonstillinger med prostimandat. Det har bidratt til at resultatmålet om øke antall menigheter skal betjenes av en diakon er oppnådd.

Ressursbruk: I 2014 ble det tildelt 13.449.000 kroner. Alle midlene er forvaltet i henhold til føringene.

Vurdering av ressursbruk: Tilskuddsforvaltningen er administrativt effektiv, men midlene er ikke tilstrekkelig i forhold til behovet.

3.5.5.2 Tildeling trosopplæring

Tilskuddsforvaltningen på trosopplæring er et omfattende virkemiddel knyttet til tildeling, plan- og regnskapsrapportering med tilhørende veiledning for å gjennomføre trosopplæringsreformen.

Resultater: Det er gjennomført omfattende kurs- og møtevirksomhet i tillegg til forvaltningsoppgaver rundt tildeling, inndeling i samarbeidsheter og etablering av forum for tverrfaglig arbeid og fagutvikling i de tre nye prostiene. Prosessene rundt plangodkjenning har fokusert på lokal ansvarsavklaring og realisme, og har bidratt til å styrke menighetenes gjennomføringsevne mht. trosopplæringstiltakene. Det har i 2014 vært godkjent 14 lokale planer for trosopplæring som 1. gangs godkjenning. Tre er ikke godkjent og har fått utsatt frist. 10 planer er godkjent etter revisjon og 1 har fått utsatt frist for godkjenning av revidert plan. Til sammen har altså 24 sokn vært igjennom godkjenningssprosessen i 2014 med sin lokale plan. Det er vår vurdering at oppnåelse av resultatmål 7 (Opprettholde antall timer på 240 timer i gjennomsnitt) og 8 (Øke til 40 % deltakelse inkl dåp og konfirmasjon) er tett knyttet til bruken av tilskuddene. Godkjenningssprosessen er lagt opp med formål å styrke samhandlingen i organisasjonen- dette opplever vi stort sett i alle prostier.

Ressursbruk: Borg bispedømmeråd hadde i 2014 tildelt kr. 35.415.000,- fra statsbudsjettets kap. 0340 post 75. I tillegg til en rådgiverstilling ved administrasjonen er det i 2014 tilført ekstra ressurs tilsvarende 20% stilling i.f.m. at tre nye prostier er implementert i reformen foregående år.

Vurdering av ressursbruk: Borg bispedømme forvalter økonomi, plangodkjenning og faglig oppfølging rundt trosopplæringsreformen svært effektivt. Kun ett årsverk er fast knyttet til dette arbeidet. Reformen er svært omfattende, og krever tett oppfølging fra bispedømmet. Vi har i dag ikke tilstrekkelige ressurser til dette arbeidet og har utfordringer knyttet til for liten merkantil kapasitet i administrasjonen. Arbeidet med plangodkjenning krever en del ressurser både fra

sekretariatet og ute. Det er allikevel bispedømmerådets vurdering at arbeidet med planutvikling er viktig og riktig bruk av ressurser. Det ligger et potensiale i å drive arbeidet mer tverrfaglig i sekretariatet enn hva som gjøres i dag.

3.5.6 Samarbeid og alliansebygging

Siden midler til drift og utvikling er begrenset, er samarbeid med andre organer og organisasjoner et viktig virkemiddel i Borg bispedømmeråds arbeid.

Resultater:

Samarbeidet med Borg kirkevergelag har resultert i et systematisk strategisk arbeid gjennom hele året. Dette har ført til tverrfaglig ABV, en vellykket årskonferanse Borg arbeidsgiverforum, en felles strategiplan for Den norske kirke i Borg og felles fagdag på rapportering. I forbindelse med grunnlovsjubileet har det vært samarbeid om diverse arrangementer over hele bispedømmet. Se mer detaljer under punkt 3.3.2.

Gjennom samarbeidet med organisasjonene i Samarbeid Menighet og Misjon (SMM) mobiliseres menighetene til globalt engasjement. I 2014 resulterte dette i programmet «Global evangelisering, trosopplæring og kirkebygging» med identifiserte prosjekter organisasjonene driver.

Borg Bispedømmeråd deltar i styringen av en rekke organisasjoner for å styrke utøvelsen av Den norske kirkes oppdrag i bispedømmet. For å styrke samhandling og kompetanseutvikling for alle aktørene i Den norske kirke i Borg, besluttet Bispedømmerådet å etablere Borg Misjonsforum. Deltagerne er Kirkens Nødhjelp, Kirkens Bymisjon, Kirkens SOS, Kirkens Familievern og IKO, Norge KFUM/K og organisasjonene i SMM. Lanseringen vil skje i løpet av våren 2015.

For å styrke inkluderingen av religiøse minoriteter og særlig den muslimske befolkningen, besluttet Bispedømmerådet i 2013 å starte prosessen med å etablere et Dialogsenter lokalisert i Sarpsborg. Dette skjer i samarbeid med Kirkens Bymisjon, Sarpsborg Kirkelige Fellesråd, Metodistkirken, de fem moskeene og med Sarpsborg kommune. I 2014 har arbeidet inkludert flere tiltak.

Hovlandfestivalen gjennomføres i samarbeid med Fredrikstad kommune, Østfold Fylkeskommune, Fredrikstad kirkelig Fellesråd og Ung Kirkesang i tillegg til kunstneriske og faglige ressurser.

Arbeidet med å utvikle pilegrimsleden i Borg gjøres i samarbeid med Østfold og Akershus Fylkeskommuner og Oslo Pilegrimssenter

I 2013 vedtok Bispedømmerådet etter anmodning å administrere relasjonen til Ev. luth. Church in Jordan and The Holy Land (ELCJHL) selv. I 2014 ble samarbeidet styrket gjennom samtaler med bispedømmets og kirkens ledelse i forbindelse med åpningen av deres ressurs – og retreatsenter ved Jesu døpsted i Betania «på den andre siden av Jordan». Samarbeidet med Vennskap Sarpsborg-Betlehem er styrket. Det er i 2013 og 2014 overført NOK 255.021 av de innsamlede midlene til kirken.

Vurdering av ressursbruk: Ressursbruken til samarbeid og alliansebygging har gjort det mulig å gjøre mer enn det vi ellers hadde fått til. Samarbeid vurderes som et effektivt og strategisk viktig virkemiddel. Og det kompenserer i noe grad for de begrensede ressurser i sekretariatet.

IV. Styring og kontroll i virksomheten

4.1 Styring og kontroll

4.1.1 Virksomhetens risikostyring 2014

Borg bispedømmeråd gjennomførte i 2014 grundige risikovurderinger knyttet til resultatmålene både i sekretariat og prostemøte. Det ble også orientert om arbeidet i et bispedømmerådsmøte for å sikre forankring. Risikovurderingene ligger som grunnlag for tiltakene både hos proster og sekretariatet. I forkant av revidering av budsjett og årsplan for 2014 i august ble det foretatt en vurdering om det var behov for å endre eller justere risikovurderingene.

4.1.2. Likestilling

Borg bispedømme har en andel på 40% kvinner når det gjelder stillinger som prost og biskop. Dette er uendret fra 2013. Når det gjelder kvinneandel i presteskaper, er denne i 2014 på 33,6%. En økning på 0,48% fra året før. Andelen kvinner i lederstillinger på bispedømmekontoret er 33%. Det samme som for 2013. I bispedømmets administrasjon har kvinners gjennomsnittslønn i forhold til menn økt fra 76% i 2013 og til 84% i 2014. Når det gjelder lønn i prestestillinger, tjener kvinner i gjennomsnitt 98% av menn. Dette tallet er uforandret fra 2013. Etatsstatistikken for 2014 viser at kvinners sykefravær er klart høyere enn menns (8,8% for kvinner mot 4,9%) for menn. Denne forskjellen blir enda større om vi ser til stillinger i deltid. Der viser samme statistikk at kvinners sykefravær er 15,1%, mens den for menn er 2,1%

4.1.3 HMS

Sykefraværet for Borg bispedømme var i 2014 på 5,91 % (tall for 3 første kvartal). Dette er en mindre nedgang fra 2013 hvor det samme tall var 6,5%. Selv om vi er tilfredse med å registrere en mindre nedgang, vurderer vi likevel dette tallet som for høyt og har fokus på oppfølging av sykmeldte.

Arbeidsplassundersøkelsen som ble gjennomført i 2014 har en høy svarprosent (76,9) og viser svært gode tall. Samlet sett er resultatet det beste vi har registrert. På en skala fra 1-6, vurderes fysisk arbeidsmiljø til 4.7, og opplæring og oppfølging, samt arbeidsplaner og arbeidsbeskrivelser til henholdsvis 4.7 og 4.6. Dette sier vi oss tilfreds med. 10,7 % rapporterer på arbeidsrelaterte helseplager- dette er for høyt og vil være fokus i medarbeidersamtaler med prostene.

I ledelsen av prostiene brukes undersøkelsen aktivt i ledelsen av prostiet for å sikre best mulig arbeidsmiljø. For VBPs del er det svært gode gjennomsnittstall og svært få avkryssninger i nedre del av skalaen. Scoren er forbedret i perioden 2012-2014 . IA arbeidet gjennomføres som avtalt.

4.2 Fellesføringer: Redusere tidstyver i forvaltningen

Det er ikke gjennomført noe arbeid knyttet til dette punktet i Borg bispedømme i 2014.

4.3 Oppfølging av revisjonsmerknader fra riksrevisjonen

Riksrevisjonen gjennomførte revisjon av Borg bispedømmeråds årsregnskap og budsjett disponeringer for 2013, inkl. kontroll av utvalgte disposisjoner. Riksrevisjonen utstedte en ren revisjonsberetning uten merknader for 2013. Revisjon av årsregnskapet 2014 er påbegynt, det er berammet stedlig revisjon 5. mars 2015.

V. Vurdering av framtidutsikter

Befolkningen i Borg Bispedømme forventes å fortsette å øke i alle kommuner og særlig i de Oslo-nære områdene og Østfoldbyene. Kommune og fylkesplanene legger vekt på at befolkningen skal bosettes tettere og med god tilgang til kommunikasjon. Tendensen til at det ikke er samsvar mellom bosted og arbeidssted vil fortsette med de utfordringene det gir for gode lokalmiljø og fellesskap. Dette vil gi flere drabant bygder og større og flere urbane områder. Den økte urbaniseringen medfører svakere tilknytning og tilhørighet til fellesskap og organisert virksomhet i lokalmiljøene med lavere oppslutning om nedarvede tradisjoner som f. eks. livsriter. Dette gjør at Den norske kirke i Borg vil ha utfordringer når det gjelder måloppnåelse knyttet til gudstjenestedeltakelse, dåp, konfirmasjon og trosopplæring. Vi ser av resultatene i 2014 at det er signifikante forskjeller mellom Oslo-nære og Oslo-fjerne prostier, hvilket vil tale for å styrke den strategiske samhandlingen med Oslo Bispedømme.

Samtidig er nettopp kirkens tradisjoner, riter og bygninger med på å gi mennesker identitet og forankring. Ved visitaser og på annen måte registrerer vi **forventninger** til at Den norske kirke lokalt skal fortsette sin rolle som en integrasjonsfaktor for hele befolkningen i en tid med endring.

Befolkningens sammensetning endres og vi må fortsatt regne med økning i mangfoldet med derav redusert andel av befolkningen som er medlem i Den norske kirke. I forbindelse med strategiprosessen ba Bispedømmerådet Statistisk Sentralbyrå om en **framskriving** av medlemsutviklingen. Den ser på utviklingen med to indikatorer: Som andel av befolkningen totalt og som antall medlemmer. Antallet medlemmer har vært stabilt de siste åtte år- rundt 500 000. Som en følge av at befolkningsantallet i bispedømmet øker, har medlemsandelen de siste åtte år sunket med 10 prosentpoeng. En stor del av befolkningsøkningen skyldes innvandrere og deres norskfødte barn. Statistikken viser at disse i liten grad melder seg inn i Dnk. Ser vi bort fra andelen innvandrere og deres barn blir reduksjonen av medlemsandelen halvert til 5 prosentpoeng. En framskrivning av medlemstallene viser at med dagens reduksjon vil medlemstallet være stabilt frem til 2022- og deretter avta til cirka 480 000 i 2030, og 450 000 i 2040. Samtidig vil befolkningen øke slik at medlemsandelen vil reduseres til 67 % i 2020, 57 % i 2030, og under 50 % i 2040. Andelen innvandrere og deres barn i Borg vil nærme seg 30 % i 2040.¹

Denne utviklingen vil ikke med nødvendighet true Den norske kirke som en folkekirke fordi vi fortsatt vil være lokalsamfunnets helt dominerende religiøse aktør, være tilstede overalt og tilby arenaer og tjenester som hele befolkningen vil ha tilgang til. Dette forutsetter at den pågående endring av Den norske kirke fra statskirke til en mer fristilt kirke ikke river ned Den norske kirke som en folkekirke der grunnlaget for medbestemmelse, er dåp.

Den pågående **kommunereformprosessen** vil endre organiseringen av Den norske kirke i Borg lokalt fordi vår struktur må endres i tråd med endringene i kommunestrukturen. Større forvaltningsenheter vil gjøre behovet for lokal identitets og samlingssteder i nærmiljøet større. Den norske kirke vil være helt sentral i å gi disse nærmiljøene forankringspunkter. Samtidig vil større forvaltningsenheter knyttet til utdanning, oppvekst, helse og omsorg med økte forventinger i befolkningen til tjenesteleveransene, kreve mobilisering og tilrettelegging av frivillige ressurser med økt samarbeid mellom de mange ulike aktørene i det sivile samfunn. Her åpner det seg et stort mulighetsrom for

---

¹ Brunborg, Helge. 2014. Utviklingen av antall medlemmer i Dnk Borg.

Den norske kirke. Men det krever økt kvalitet i alle ledd og langt mer offensiv kommunikasjon i et stadig mer omfattende kommunikasjonsmarked.

Vi står overfor en rekke utfordringer når det gjelder **rekruttering** av medarbeidere i de ulike kirkelige tjenestene. Samtidig er også den langt mer fleksible kulturen blant de nye generasjoner arbeidstakere en stor mulighet fordi vi kan rekruttere medarbeidere i alle livsfaser. Forutsetningen er at vi får en struktur i den fremtidige kirkeordningen som styrker samhandling og rolleklarhet og der organisasjonskulturen er tilpasset kunnskapsmedarbeideres forventning til handlingsrom og faglig og personlig oppfølging.

VI. Årsregnskap

5.1 Ledelseskommentar årsregnskapet 2014

Formål

Borg biskop og bispedømmeråd mottar tildeling av bevilgning fra Kulturdepartementet; statsbudsjettets kapittel 0340 Den norske kirke. Som ledd i prosessen med å gi større budsjettfullmakter til Den norske kirke er departementets bevilgning for kap. 0340 post 75 Tilskudd til trosopplæring og post 77 Tilskudd til kirkelig virksomhet i 2014 fordelt mellom bispedømmerådene av Kirkerådet. Departementets bevilgning er gitt med de forutsetninger og mål som er omtalt i budsjettproposisjonen - Prop. 1S (2013-2014):

«Bevilgningen under kapitlet skal støtte opp under Den norske kirke i samsvar med Grunnloven § 16. Dette er hovedformålet. Fra hovedmålet er det utledet følgende mål:

- Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke.
- Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke.
- Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle barn.
- Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier.»

Borg biskop og bispedømmeråds årsrapport for 2014 presenterer hvordan dette er ivaretatt i året som gikk.

Borg bispedømmeråd fører regnskap etter kontantprinsippet og benytter statens regnskapsstandard (SRS) for bruttobudsjetterte statlige virksomheter. Bispedømmerådet er fullservicekunde hos Direktoratet for økonomistyring (DFØ) og Riksrevisjonen er ekstern revisor for virksomheten. Årsregnskapet utgjør del VI i Borg bispedømmeråds årsrapport for 2014.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til: «Bestemmelser om økonomistyring i staten» fastsatt av Finansdepartementet, Finansdepartementets rundskriv R-115 om virksomheters årsregnskap og Virksomhets- og økonomiinstruks for bispedømmerådene i Den norske kirke fastsatt 31.01.2013 av Fornyings, administrasjons- og kirkedepartementet. For egen virksomhet vedtok Borg bispedømmeråd i sak 65/13 Virksomhets- og økonomiinstruks for Borg bispedømmeråd. Fung. stiftsdirektør mener regnskapet gir et dekkende bilde av Borg bispedømmeråds disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, fordringer og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold for regnskapsåret 2014

Borg bispedømmeråd forvaltet i 2014 midler fra statsbudsjettets kap. 0340 post 01 Den norske kirke på kr. 107.713.000,-, post 75 Tilskudd til trosopplæring kr. 35.415.000,- og post 77 Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke (lønnstilskudd kateketer og diakoner, samt tilskudd til kirkemusikk ved Fredrikstad domkirke) kr. 13.449.000,-. Til fratrekk kommer departementets inntektskrav for kap. 3340 post 01 på kr. 1.231.000,-. Samlet forvaltet Borg bispedømmeråd i 2014 netto kr 155.346.000,-, overførte mindreforbruk fra 2013 inkludert. Kontantregnskapet for kap. 0340 post 01 Driftsutgifter

ble gjort opp med en merutgift på kr 3.620.865,-. Merutgiften kompenseres av merinntekter under korresponderende inntektsposter for kap. 3340: post 01 Inntekter kr 227.229,-, post 15 Refusjon tilretteleggingstilskudd kr 133.538,-, post 16 Refusjon foreldrepenger kr 468.603,- og post 18 Refusjon sykepenger kr 3.322.736,-. Dette gir for 2014 et totalt mindreforbruk for disse postene på kr 531.241,-. Mindreforbruket er søkt overført til kap. 0340 post 01 i 2015. Det vises til vedlagte bevilgningsrapporteringen og note A.

Artskontorrapporteringen viser at utgifter til drift eksklusive utbetalinger av tilskudd fra post 75 og 77 i 2014 utgjorde kr 111.188.000,-. Det er ikke gjort vesentlige investeringer i 2014. Til oppgradering av PC-er, mobiltelefoner og annet datautstyr er det samlet brukt kr 113.500,-. Lønn inkl. prestenes beredskapsordning, utbetalte honorar til selvstendig næringsdrivende (hvorav kr 183.000,- til utøvere og bidragsyttere under Egil Hovlandfestivalen), andre godtgjørelser, samt sosiale kostnader utgjorde i 2014 kr 100.119.969,- mot kr 96.559.972,- i 2013. Lønnsandelen av driftsutgiftene utgjorde i 2014 89,9 %. Det er i hht. Kirkeloven § 14 de kirkelige fellesråd som har ansvar for «anskaffelse og drift av menighets- og prestekontor», mens fengslene står for kontorhold til Borg bispedømmeråds fem fengselsprester.

Borg bispedømmeråd utbetalte i 2014 kr 34.966.711,- til fornyet trosopplæring i henhold til Kirkemøtets plan for trosopplæring «Gud gir- vi deler». Menighetene i tre nye prosti ble implementert i trosopplæringsreformen i 2014 og dermed er alle menigheter i Borg tildelt tilskuddsmidler til trosopplæring fra statsbudsjettets kap. 0340 post 75. Fra post 77 fordelte Borg bispedømmeråd i 2014 kr 13.449.000,- som tilskudd til diakoni, katekese og kirkemusikk. Borg bispedømme ble i 2014 tildelt kr 600.000,- i friske midler øremerket tilskudd til to nye diakonstillinger. Det ble ytt tilskudd til lønnskostnader for 16 diakonstillinger (50 %) og 15 kateketstillinger, til kirkemusikalsk virksomhet ved Fredrikstad domkirke ble det tildelt kr 154.200,-.

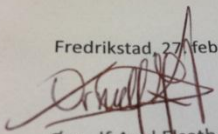
Mottatte sykepenger fra NAV var i 2014 om lag kr 300.000,- høyere enn i 2013, dette til tross for en liten nedgang i samlet sykefravær fra 2013 til 2014. For ytterligere informasjon vises det til årsrapportens kapittel 4.1. Inntekter ført i post 01 utgjøres i hovedsak av refusjoner for fellesrådsansattes deltakelse i arbeidsveiledningsgrupper (ABV), inntekter for vielser hvor brudeparene er bosatt i et annet prosti enn der vielsen er foretatt, samt tilskudd til gjennomføringen av Egil Hovlandfestivalen i Fredrikstad høsten 2014.

Mellomværende med statskassen utgjorde pr 31.12.2014 kr 4.223.948,-. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke fordringer og gjeld mellomværende består av. Grunnet overgang til periodisert regnskap 1.1.2015 ble fakturaer mottatt i 2014 med forfall i 2015 kun lest inn i fakturasystemet Contempus, men ikke overført til regnskapet før i januar 2015. Leverandørgjeld pr 31.12.2014 står derfor i null.

Borg bispedømmeråd disponerte i 2014 ikke midler til investeringer fra post 45. Bispedømmerådet disponerte heller ikke kapitalregnskapsposter som er underlagt rapporteringsplikt.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Borg biskop og bispedømmeråd. Revisjon for driftsåret 2014 er påbegynt og resultatet av revisjonen rapporteres i en revisjonsberetning som utstedes innen 31.05.2015, jf. brev til virksomheten fra Riksrevisjonen av 26.08.2014. Revisjonsberetningen kan leses på Borg bispedømmeråds nettside når den er mottatt og fastsatt frist for utsatt offentlighet er utløpt. Borg biskop og bispedømmeråd mottok for 2013 en ren revisjonsberetning.

Fredrikstad, 27. februar 2015
Ørnulf Axel Eseth
fung. stiftsdirektør

Bjørn Solberg
bispedømmerådets leder

5.2 Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskap for Borg biskop og bispedømmeråd for 2014 er utarbeidet og avlagt i henhold til retningslinjer i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»), fastsatt av Finansdepartementet i 2003 med endringer, senest 18. september 2013. Årsregnskapet er utarbeidet i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, samt i tråd med Finansdepartementets rundskriv R-115. Til anvendelse kommer også Kulturdepartementets tildelingsbrev av 7.02.2014, jf. vedlegg 3: «Budsjettfullmakter for 2014».

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av konti som inngår i mellomværende med statskassen.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Borg bispedømme er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.8.1. Som bruttobudsjettet statlig virksomhet tilføres ikke Borg bispedømmeråd likviditet, men bispedømmerådets driftskonti i DnB nullstilles mot respektive oppgjørskonti i Norges bank daglig. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgangen til et nytt regnskapsår.

5.3 Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Borg bispedømmeråd har rapportert til statsregnskapet. Den stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som Borg bispedømmeråd har fullmakt til å disponere jf. tildelingsbrev fra Kulturdepartementet og Kirkerådet i gjennom året. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon for hver kombinasjon av kapittel og post i endelig tildelingsbrev fra hhv. Kulturdepartementet (post 01) og Kirkerådet (post 75 og 77).

Kulturdepartementet har overført til Kirkemøtet å forvalte de samlede tilskuddene for kap. 0340 post 75 Tilskudd til trosopplæring og post 77 Tilskudd til kirkelig virksomhet. Kirkemøtet har delegert til Kirkerådet å foreta fordelingen av tilskuddsmidlene mellom bispedømmerådene. Det enkelte bispedømmeråd belaster og rapporterer tilskuddsmidlene direkte på respektive kapittel og poster i statsregnskapet.

5.4 Artskontorapportering

Artskontorapporteringen viser regnskapstall Borg bispedømmeråd har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter (SRS). Bispedømmerådet har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen

5.5 Note A og B, se vedlegg 2

5.6 Note 1-4, se vedlegg 3

Å leve sammen i respekt

Å bygge bro er en langsom og omstendelig prosess. Å rive den, kan være gjort på sekunder.

På samme måte utvikles tillit og respekt gjennom langsomme og tålmodige prosesser. Religionsmøtet Sarpsborg, som består av ledere fra moskeer og kirker i byen, møtes jevnlig til samtaler og samhandling. Vi ønsker å lære hverandre å kjenne, slik at vi over tid kan skape solid og slitesterk tillit og trygghet til hverandre, og bryte ned fordommer.

Forrige uke var vi igjen samlet til religionsmøte, og samtalen var preget av de grusomme terrorhandlingene i Paris. Vi delte tanker og meninger om det som har skjedd, og forsøkte å lytte samvittighetsfullt til hverandre for å få tak i nyansene, og forstå hverandres reaksjoner.

Vi er alle enige om at ytringsfrihet er en grunnleggende rettighet som alltid skal vernes om. Drapene i Paris var grusomme terrorhandlinger. Å utføre slike aksjoner er helt uforenlig med muslimsk lære, og krenker islam på det groveste. Det er et stort problem at Islam tas til inntekt for terrorister, voldsmenn og kriminelle. Det gjør det vanskeligere å være muslim, og det gjør det krevende å arbeide for fredelig sameksistens mellom mennesker av ulike religiøse overbevisning. Vi tar avstand fra all bruk av vold.

Som kristne og muslimske ledere på lokalt nivå, har vi et stort ansvar for å bygge bro mellom mennesker av ulike tro i vårt nærmiljø, og vi har et stort ansvar for å se til at broen ikke ødelegges. Derfor forsøker vi å kombinere vår bruk av ytringsfriheten med et ansvar for hva vi ytrer, og vi ønsker å unngå å krenke hverandre. Derfor går vi hverandre i møte med respekt. Derfor har vi en spørrende og interessert holdning til hverandres religiøse overbevisning. Derfor er våre samtaler utforskende samtaler, og ikke diskusjoner.

Vi bygger bro, slik at vi kan nå fram til hverandre, og sammen arbeide for et inkluderende samfunn, med rom for alle. Vi ytrer oss fritt, med respekt for hverandre, og tillit til at den andre vil søke å forstå. Vi møtes, ser hverandre i øynene, og blir kjent med hverandre.

Slik vil vi bygge videre på broen mellom oss, så vi kan forstå hverandre og være trygge på hverandre. Slik vil vi arbeide for at ytringsfriheten skal ha gode kår i vårt lokalsamfunn.

Religionsmøtet Sarpsborg sommeren 2014

Muslim Culture Center, kurdisk islamsk trossamfunn, somalisk trossamfunn, bosnisk islamsk trossamfunn, det albanske kultur- og trossamfunn, Metodistkirken, Kirkens Bymisjon, Den norske kirke